

Kar EST
nykor minden olvasónknak
nagy naptárt ajándékozunk!

Strona 12 oldal

Poštarina plaćena u gotovom!

Cena - ára 1 dinár

Reggeli Ujság

Noviszád, 1939 december 20, szerda

Urednik — Szerkesztő
ANDRÉE DEZSŐ

20. évfolyam 349. szám

Nagy légi csata Helgoland felett

A németek 34 angol gépet lelőttek - Óriási vérveszteségekkel folyik az orosz támadás
Forradalmi mozgalmak Oroszországban

Berlinből jelentik: A német véd-
erő főparancsnoksága kedden a
következő hadijelentést adta ki:
A nyugati arcvonalon csekély he-
lyi felderítő és tüzérségi tevékeny-

ség volt. A légi erő Skóciától ke-
letre végzett felderítő tevékenysé-
get a tengeren. Ennek során a felderítők megtámadtak és elsüllyesz-
tettek 4 angol órhajót.

A kora délutáni órákban 52 angol harci repülőgép támadást
kísérelt meg Wilhelmshaven ellen. A német légvédelmi figye-
lőszolgálat idejekorán észrevette a támadókat és már Helgo-
landtól északra szembeszálltak velük vadász- és rombológé-
peink. Kemény harc után 34 angol repülőgépet lelőttünk. A
mi veszteségünk két repülőgép.

Egyes ellenséges repülőgépeknek
sikerült magukat a német vadász-
gépek támadásai alól kivonniok.
Ezek a szigeten és a parton elhe-
lyezett légvédelmi tüzérség össz-

pontosított elhárítótüzébe kerül-
tek. A gépeknek vissza kellett for-
dulniok anélkül, hogy bombákat
dobhattak volna le.

A NÉMET REPÜLŐK PARANCS- NOKA AZ ÜTKÖZETRŐL

Berlinből jelentik: A német táv-
irati iroda közli Schumacher alez-
redesnek, a német repülőraj pa-
rancsnokának nyilatkozatát. Az alez-
redes többek között ezeket mon-
dotta:

— Gyönyörű nap volt, amikor a
part irányából két angol harci re-
pülőköteléket jelentettek. A két
angol kötelék 44 gépből állott.
Amikor a parancsnokságom alatt
álló raj elindult, én is beleültem
Messerschmidt-gépembe, hogy va-
dászaimnak segítségére legyek.
Ezer méter magasságban megpil-
lantottam vadászainkat, akik nagy
bátorsággal vetették magukat az
angolokra. Az angolok veszteség-
ről az alezredes kijelentette, hogy
a 44 angol bombavetőgépből 34-et
lőttek le.

A GRAF SPEE LEGÉNYSÉGÉT INTERNÁLTÁK

A Havas-iroda buenosairesi je-
lentése szerint az Admiral Graf
Spee parancsnokát és legénységét
az argentin hatóságok a Martín
García-szigeten internálták. Az in-
ternálás a háboru egész idejére
szól. Ez alatt az idő alatt a legény-
ség az argentin kormánytól fize-
tést, szállást és ellátást kap. (A. A.)

A CÉLLÖVŐBAJNOK A FRONTON

Berlinből jelentik: A Havas-iroda: A
Nationalzeitung tudósítója szerint
valamennyi finn sportember a harc-

téren van. Köztük van Manterre, a
céllövés finn bajnoka, aki 44 go-
lyóval 41 orosz katonát ölt meg.
A sikfutás világbajnoka a karéliei
arcvonalon harcol, míg Nurmi mint
gépkocsivezető a vezérkarnál telje-
sít szolgálatot. (A. A.)

Londonból jelentik az Avala: A
Reuter-iroda moszkvai jelentése
szerint egy politikai megbízott és
a GPU főnöke Moszkvából a finn
frontra utazott, ahol a szovjetcsa-
patok sorában legutóbb kitört lá-
zadások ügyében folytat vizsgálá-
tot.

SZTALIN MEGDORGÁLTA VOROSILOVOT

Londonból jelentik: A Daily Te-
legraph szerint Sztalin súlyosan
megdorgálta Vorosilovot a finnors-
zági hadműveletek vezetésének
módja miatt. A News Chronicle tu-
dósítója szerint Moszkva most már
februárra ígéri a Finnország elleni
győzelmet, azzal az indoklással,
hogy 400.000 főnyi hadsereget vont
össze. A Times katonai szakértője
ugy véli, hogy a vörös hadsereg
sohasem törheti át a Mannerheim-
vonalat a karéliei földszoroson, hi-
szen a szovjetcsapatok nap-nap
után támadásokat intéznek a finn
védelmi vonal ellen, eddig azonban
semmiféle eredményt sem értek el.
Időközben a szovjetcsapatok Észak-
Finnország felső részén, Salmijer-
viből kiindulva, lassan dél felé nyo-
mulnak előre. Erről a vidékről he-
ves harcokat jelentenek. Ezen a vi-
déken jobban felszerelt és jobban
kiképzett orosz csapatokat vetet-
tek harcba.

A SZOVJET ÉSZTORSZÁGTÓL VÁR SEGÍTSÉGET

Londonból jelentik: A Daily
Sketch szerint Sztalin Leidonner
tábornoknak, az észt haderő főpa-

rancsnokának az észt haderő fel-
építéséhez elegendő hadianyagot
ajánlott fel. Sztalin azt tervezi,
hogy ez a haderő szükség esetén
a szovjet rendelkezésére álljon.

Forradalmi mozgalmak Oroszországban

Helsinki-ből jelentik a Havas-iroda: Kilenc finn katona két ágyu-
val és néhány géppuskával 200 oroszot lőtt le. Az oroszok, amikor a
finn előőrseket meglátták, egymás védelmét keresve, összebujtak és
így a finnek egy-egy lövése több ember halálát okozta. Az egész ütkö-
zet alig tartott néhány percig.

Az oroszok előnyomulása lassan folytatódik, de irtózatossá vér-
veszteségekkel. Az aknamezőkön nem egyszer egész zászlóaljok re-
pülnek levegőbe. Megerősítik azt a hírt, hogy Oroszországban a finn-
országi sikertelenség miatt forradalmi tünetek mutatkoznak. A le-
ningrádi kerületben a hatóságok minden rádiót elkoboztak és teljes
hadiállapotot rendeltek el. Ennek ellenére megtörtént, hogy a karé-
liei harcok felett hétfőn megjelent szovjet bombázórepülőgép a ten-
gerbe dobta bombáit és röpcédulákat dobott le ezzel a szöveggel:
»Finn katonák! Egy hónapig kell még kitartanotok! A készülő orosz
forradalom addigra meghozza a békét.«

Stockholm-i jelentés szerint a Ladoga-tótól északra egy orosz
zászlóalj fellázadt. A katonák lelőtték tisztjeiket és a politikai biz-
tost, majd részben a finnekhez csatlakoztak, részben elszéledtek.

A MAGYAR—SZOVJET HATÁR

Párisi jelentés szerint a francia
fővárosban figyelemmel tekintenek
a magyar—szovjet határ felé. Ma-
gyarországon hangoztatják — ír-
ja a Paris Soir —, hogy Magyar-
ország kárpáti határa egyben az
ezeréves keresztény civilizáció ha-
tára is. Ezzel egyidőben a magya-
rok nyomatékosan utálnak a meg-
ingathatatlanság és hagyományos olasz
barátságára. Magyarország tehát
Rómára támaszkodva akar gátat
emelni minden, a Kárpátokon át
történő szovjet előretörés útjába.
Budapest mindenesetre éberem vi-
gyáz — állapítja meg a lap.

A NÉMETEK ELFOGTAK EGY ANGOL DIPLOMATÁT

Berlinből jelentik: Gordon Wer-
kert, a moszkvai angol nagykövet-
ség tanácsosát Bolíviába helyezték
át. A tanácsos az Estonia nevű észt
hajón akart Tallinba, majd Stock-
holmba jutni, hogy onnan folytas-
sa útját La Paz felé. Az észt hajót
német hadihajók feltartóztatták és
miután megállapították azt, hogy
csempészárut is szállít, a swine-
mündeit kikötőbe kísérték. Ott az
angol diplomatát partraszállították

és őrizetbe vették.

Londoni jelentés szerint a taná-
csost megilleti a diplomáciai sér-
tetlenség és ezért diplomáciai lé-
pést tesznek Berlinben szabadon-
bocsátása érdekében, még pedig
az amerikai vagy a svájci követ út-
ján.

A BALKÁN NYUGALMA BIZTOSITVA VAN

Berlinből jelentik: A Berliner
Lokalanzeiger »Nincs balkáni tö-
mörülés Rómával« cím alatt foglal-
kozik a délkelet-európai olasz poli-
tikával. Róma meggyőződése szerint
Délkelet-európa végleges megbéké-
léséig még gigen sok a tennivaló —
írja a lap — és ez a körülmény
egymagában is bizonyítja, hogy
mennyire nem helyes a jelenlegi
viszonyok között a balkáni tömb
közeli megalakulásáról beszélni.
Róma felfogása szerint sem Bulgá-
ria, sem Magyarország nem csatla-
koznék a balkáni tömbhöz addig,
amíg igényeik kielégítést nem nyer-
nek. Kifelé felesleges a balkáni
tömb létesítése, mert a Balkán nyu-
galmát és egyensúlyát amúgy is
biztosítja Róma és a vele baráti vi-
szonyban levő délkelet-európai álla-
mok magatartása.

„Törjétek darabokra Németországot!”

A Daily Herald karacsonyi üzenete

Berlinből jelenti a német távirati iroda: A német sajtó közli a Daily Herald cikkét, amely többek között ezeket mondja:

»Szünjétek meg már a békefeltételekről beszélni! Törjétek Németországot darabokra! A Rajna legyen a nyugati és az Odera a keleti határ. Vegyetek el minden eshetőséget Németországtól.«

A német lapok szerint az angol munkáspárt lapjának ez a »karacsonyi üzenete« rendkívül jellemző. Németország azért harcol, hogy megakadályozza e tervek megvalósulását — írja a német sajtó. (A. A.)

Kisebbségi ügyeket tárgyaló Sztáribecse képviselő-testülete

Laktanya épül, bérbeadták a halászcserdát

Sztáribecse képviselő testülete rendkívüli közgyűlést tartott Boárov Mita községi elnök vezetésével. A közgyűlés napirendjén több fontos tárgy szerepelt.

A napirend első pontja a költségvetés egyes tételének kiegészítése volt. A képviselőtestület a község tulajdonát képező halászcserdát évi 4300 dinár bérösszegért, Dervenica Sztevan vendéglősnek adta ki. Az ügyvezető »Botra« mentén a földtulajdonosok csatornát létesítenek. A község saját költségén négy átjárót épített a csatornán. A katonai parancsnokság átiratot intézett az előjárósághoz, amelyben arra kéri a községet, hogy építessen kaszárnnyát. A laktanyában a hadvezetőség kerékpáros zászlóalját helyezze el. A képviselőtestület

egyhangilag magáévá tette a parancsnokság kérelmét

és a további tárgyalások vezetésével Boárov Mita községi elnököt és Szávin Milorád jegyzőt bizta meg. Sztáribecse Gyuróné volt községi tisztviselőnő meghalt. Temetési költségei címén férjének 1500 dinárt utaltak ki.

A községi orvosok kérvényt nyújtottak be a képviselőtestülethez, hogy a községi tisztviselők és alkalmazottak gyógyításáért külön honoráriumot kapjanak. A képviselőtestület a kérést

elutasította.

Tanurzdics Zsivkó községi tisztviselőnek, aki jelenleg a jegyzői tanfolyam hallgatója, továbbra is folyósítják fizetését. A szubotical »Labor R. T.« megvette a noviszádi Szrpszka Bankától a volt Gerber-féle sörgyárat három és félmillió dinárért. Tekintve, hogy a vállalat valamilyen ipari üzemet kíván létesíteni az épületben, kéri a községet, hogy a gyárhoz vezető utat köveztesse ki. A kérvényt az illetékes szakbizottság elé utalták.

A közgyűlés több kisebb jelentőségű ügy tárgyalása után véget ért.

Átalakul a francia kormány

Rómából jelentik: Az olasz lapok vezető helyen foglalkoznak a francia kormány küszöbönálló átalakításának hírével. Eszerint Daladier csak a miniszterelnöki tárcát tartja meg. Gamelin tábornok hadügyminiszter, Mandel pedig fegyverkezési miniszter lesz. Gamelin helyére Nogues tábornok, Marokkó kormányzója kerül.

Légítámadás:

1910-ben tízdekas nyilakkal

1939-ben ezerkilós bombákkal

(Páris, december.)

Azok a repülőgépek, amelyekkel a nagyhatalmak a világháború első légi manővereit lebonyolították, még nem voltak képesek »külső terhek« szállítására és így bombázásról szó sem lehetett. 1914 augusztusában és szeptemberében, tehát csak kis, mintegy tizenöt centiméter hosszú és tíz deka súlyú nyilacsákkal folyt az ellenfél pusztítása. Ezeket a négyélű acélnyilacsákokat százával dobálták alá a magasból. A nyíl könnyedén átfutott az emberi testen. Akit koponyán talált halott volt. Miután azonban a nyilak óriási területen szóródtak szét és ritka találati arányszámuk miatt használatuk óriási összegeket emésztett fel, a kísérletezés negyedév után abbamaradt.

★

1914 végén azonban már megindult a bombázás. A tökéletesített repülőgépek 50—60 kiló külső teherrel kétezer méter magasra tudtak fel szállni. Rendszerint hat, egyenként tíz kilós bombát vittek magukkal és ezeket, ugyancsak találatra, kézzel kidobálták a repülőgépből. A bombák ilyenképpen nem jelentettek nagy veszélyt, mert csak ritkán találtak célba.

Ebben az időben szervezett repülő-támadásról még szó sem volt. Minden aviatikus a saját felelősségére indult utnak s ha vissza tudott térni, újból megrakodott bombákkal ledobálta őket s folytatta mindaddig, míg szerencséje engedte.

★

A repülőgépek igazán veszélyes fegyver csak 1916-ban lett, amikor a gépek tökéletesedtek, sebességük óránkénti 125 kilométerre emelkedett, 3000 méter magasságra szálltak 800 kiló teherrel, ez 1917 elején 180 kilométeres sebességre fokozódott. E gépek öt óra hosszat tudtak a levegőben maradni és már 200—250 kilogrammos bombákat hajgáltak alá. A nagyarányú bombázások ettől kezdve szabályosan folytak már. Egy-egy támadásnál a gépek 48—50.000 kilónyi bombát is lehajítottak. Miután a célzóeszközök is tökéletesedtek, a légítámadások jelentős eredményeket mutattak föl. A leghatalmasabb légítámadás a világháború legutolsó napján, 1918 november 10-én következett be. Ezt Vuillemin őrnagynak, a francia légiflotta mai főparancsnokának a vezetésével a 12-ik francia repülőkadron hajtott végre. A gépek a fronttól 150 kilométeres távolságra távolodtak el az ellenséges terület fölé, egészen Marienburgig jutottak el és szörnyű hatással bombázták a német csapatokat és szállítmányokat. A következő napon azután alá is írták a fegyverszüneti megállapodást.

★

A világháború légibombázásairól szemléltető képet ad, ha ide iktatjuk az 1918 januárjától novemberéig aláhajított francia bombák súlyát. Január: 70.000 kiló, február: 52.000 kiló, március: 228.000 kiló, április: 219.000 kiló, május: 542.000 kiló, június: 604.000 kiló, július: 555.000 kiló, augusztus: 632.000 kiló, szeptember: 369.000 kiló, október: 532.000 kiló, november: 195.000 kiló, Összesen 1918 során: 4.003.000 kiló.

Huszonegy évvel a világháború befejezése után a hadirepülőgépek és különösen a bombavető repülőgépek akcióképessége megtízszereződött. A bombavető sebessége, rajban repülve, 300—400 kilométer óránként. Rendszerint 1000—2000 kg. terhet visznek magukkal, de ez 3000 kilogrammig fokozható. Akció-rádiuszuk 1200—2000 kilométer. Magassági képességük 6000—8000 méter.

A bombák, amelyeket magukkal visznek, vagy tíz kilós gyújtóbombák, vagy 50—100—200—500, sőt 1000 kilós robbanóbombák.

★

Természetesen a bombák gyújtó- és robbantóereje is megtízszereződött. A gyújtóbombák veszélyessége rendkívüli. Hol van az a tűzvédelmi szervezetség, amely például meg tudna birkózni mondjuk tíz-, vagy tizenötezer egyszerre föllobanó tűzfészekkel?

A biztonság szintén összehasonlíthatatlanul nagyobb, mint a világháború idején. De azért hadipilótának lenni ma sem gyermekjáték. Az oly tökéletes légvédelem hatalmas pusztítást visz végbe a támadó gépek között. A pilóta, amikor egy-egy ut után visszatér, szinte nem is emberi formájú. Fejét maszk védi, teste eltűnik a prémekekben, ruhájának vastag szövetyanyagában melegítő elektromos drótcskáék futnak végig. Ugy néz ki, mint egy tökéletesített gépmember, nincs sem kora, sem alakja. A mai repülőtechnika csomó nehézséget állít az aviatikus útjába. A léghárító ágyuk miatt átlagban 6—7000 méter magasságban kell repülnie. Az indulástól számított egy perc múlva ezer méter magasságban kereng, a hat kilométeres magasságot negyedóra múlva éri el. Itt már sarki fagy fogadja. Az oxigénhiány jelentős. Tengerszinten a normális légnyomás 150 milliméteres. Ez a nyomás sok kilométeres magasságban és 400—500 kilométeres sebesség mellett 30 milliméterre, tehát egyötödére csökken. Ez halálos, ami ellen a pilóta buvárrőltnnyel védekezik. Ez az öltöny légzőkészülékkel van egybekapcsolva.

★

A nagy magasságban a látó- és hallóérzékek csökevényesen működnek csak. A bőr érzékenysége minimális. A vérkeringési zavarok gyakoriak. A szédülés sem ritka dolog. Ezenkívül az egyes akciók, úgy támadás, mint védelem esetén, a gépek ördögi gyorsasága miatt villámgyorsan következnek be. Hirtelen kell kanyarodni, alábukni, felfelé emelkedni, zuhanni, stb. Ez akcióknál nagy ütődések nem kerülhetők el.

★

E lehetetlen fizikai körülmények között fokozott szellemi élénkségre van szükség. El lehet képzelni, mi csoda figyelem kell ott, ahol például egy német Messerschmitt és egy francia Morane csapat össze, egyenként 550—575 kilométeres sebességgel száguldo. Ha a gép ilyenkor kétszáz méteres sugárban fordul, akkor a pilóta, feltéve, hogy hetven kilót nyom, egy kilencszáz kilós nyomást kap. Elvörösödik előtte minden. De mivel az ember a legszívósabb lény, nemcsak előtte. Alatta is...

Az olasz uralkodópár látogatása a Vatikánban

Rómából jelentik: Az olasz uralkodópár esütörtök délelőtt féltizenegy órakor ünnepélyes látogatáson jelenik meg a Vatikánban XII. Pius pápánál.

Kibővültek a római német követségi

Rómából jelentik: A német nagykövetség megnagyobbított palotájának kedden volt a bokréta-ünnep. Mackensen nagykövet ez alkalommal beszédet mondott. Kifejezte azt a kívánságát, hogy a két ország kapcsolatai minél szorosabbá váljanak. Az ünnepség után a nagykövetség villásreggelin látta vendégül az olasz munkásokat.

Gyurgyevón se öröm esküdtnnek lenni

Egy éjszakán kétszer is megtámadták, megverték és a sárban vonszolták Szabó községi esküait

Gyurgyevóról jelentik: Kinos feltűnést keltő éjszakai támadás tartja izgalomban Gyurgyevo lakosságát. Hétfőre virradó éjjel ismeretlen tettesek két izben is rátámadtak a lakása felé tartó Szabó Márk községi esküdtre s előbb összeverték, majd a sárban vonszolták az előljárót.

Szabó vasárnap este Mihajlov Lázár vendégőjében volt, ahonnan 10 óra felé indult haza. Amikor elhaladt Kosztics Emil sarki háza előtt, hirtelen többen rátámadtak, valaki ököllel ugy halántékán ütötte, hogy elvesztette eszméletét, majd a támadók összerugdalták a földön fekvő Szabót. Lédő később eszméletre tért, elment Ledor Julka vendéglőjébe, majd a község házára és a rendőrségnek jelentette a történeteket.

A rendőrségről ismét haza vette útját Szabó. Amikor már csak néhány ház váasztotta el útja végeljárót, hirtelen

elője ugrottak előbbi támadó.

rátámadtak, a földre vetették, majd belökték a sárba és lefelé vonszolták. Amikor mulatságukat megelégtették, a támadók beierugdostak Szabóba és elmenekütek. A súlyos zúzódásokat és belső sérüléseket szenvedett községi esküdtert dr. Naumovics részesítette első segélyben. A rendőrség erőlyes vizsgálatot indított, de a tettesek nyomát eddig még nem sikerült fellelni. Gyurgyevón nagy megbotránkozásal tárgyalják az ügyet.

Amerika repülőgépeket szállít Finnországnak

Washingtonból jelentik: Az amerikai kormány engedélyezte 50 rendkívül gyors, újfajta repülőgépet, valamint jelentékeny áru- és lőszer mennyiség eladását Finnország számára. Hull külügyminiszter ugyanakkor figyelmeztette a repülőgépgyárakat arra, hogy repülőgépek kivitele Oroszországba — a polgári lakosság bombázásáért felelős országokkal szemben elhatározott erkölcsi tilalom értelmében — tilos.

Porcellán, üveg, konyhafelszerelési cikkek Chrom-evészkozók a legpraktikusabb karácsonyi ajándékok a legolcsóbban

Trbović i Vujkov

Új üzletben, Noviszád, Dunavska ulica 3

Meghiusult repülőátmadások Helsinki ellen

A Graf Spee legénysége parancsnokával együtt Buenos Airesben van Az első kanadai hadtest Angliába érkezett

Helsinkiből jelenti az Avala: A finn főparancsnokság hétfőn este a következő hadijelentést adta ki:

A szovjetcsapatok a karéliei arcvonal néhány pontján nagy erővel támadtak. Valamennyi támadást visszavertük és 26 szovjettagot megsemmisítettünk. A Taipale-folyó partján a finn tüzérség öt orosz harckocsit semmisített meg és megakadályozta a szovjetcsapatok támadás céljából való összevonását. Suomisalmi vidékén két harckocsit pusztítottunk el.

A szovjetrepülők támadást kíséreltek meg Helsinki ellen, de a Sipuban, Helsinkitől 15 mérföldnyire keletre állomásozó légharító ágyuk visszatérésre kényszerítették őket. A légharító ütegek döngése Helsinkiben is hallható volt.

Finnország számos taván olyan erős jégkéreg van, amely a nehéz harckocsikat is elbírja. A szovjetparancsnokság a befagyott tavakon harckocsikkal való átkelésre új tervet készít elő.

MEGHIUSULT ATTÖRÉSI KISÉRLETEK

Párisból jelenti: A Havas-iroda különtudósítója a következőket jelenti a finn harctérről:

A szovjetcsapatok a karéliei félszigeten ezuttal az eddigieknél hevesebb támadásokat indítottak. A Taipale-folyó ellen egy hete végrehajtott elkeseredett, de hiábavaló támadások után a szovjetcsapatok — anélkül, hogy a finn védelmi vonalat sikerült volna megtörniök — afelé az ut felé fordultak, amely egyenesen Viipuriba vezet. Ezen az átjárón nagyobb tavak nincsenek és az utat mintha csak nagy tömegek előnyomulására szánták volna. Mindamellett a finn védelmi vonalakat itt sem hanyagolták el és erődítményrendszerrel emelték a Keletről jövő betörés feltartóztatására. Ugylátszik, hogy a finnek a Karéliei-félszigeten mindent előkészítettek a gépesített csapatokkal való támadás megtörésére.

A finn hadijelentés nem tesz említést a Sarkkörön belül folyó harcokról. Ezeket a területeket vastag hó fedi és a finn járőrök mindenütt megzavarják az ellenséget, amely egyre jobban eltávolodik felvonulásának támaszpontjaitól és sokszor teljesen elveszti az összeköttetést a mögöttes hadseregekkel.

AZ ERDŐ A FINNEKÉ

Oslóból jelenti a Havas-iroda: A Norvégiába átment finn katonák elbeszéltek egy hadműveletet, mely jellemző arra, ami ma Finnországban történik. Elbeszélésük szerint egy csapat finn katona két tábori ágyúval és gépfegyverekkel előnyomult az erdőben és meglepetésszerűen megtámadott nagy csapat szovjetkatonát. Gépfegyverrel tüzeltek az ellenségre és pontosan

célozva, igen sok ellenséget pusztítottak el. Ez a művelet azt bizonyítja, hogy a szovjetcsapatok elég messzire előnyomultak, de nem jelenti azt, mintha a finnek visszavonultak volna. Az erdő az övék. Mindig szembekerülnek az ellenséggel, amikor akarnak s minden találkozásnál megtizedelik az orosz csapatokat.

SZOVJET HADIJELENTÉS

Moszkvából jelenti a német távirati iroda: A leningrádi katonai körzet parancsnoksága hétfőn este a következő hadijelentést adta ki:

A Murmansk irányából előnyomuló szovjetcsapatok megszállták Pitkijervi községet, amely 85

kilométerre fekszik Petsamótól déli irányban. Más vidékeken csak felderítő csapatok kisebb összecsapására került sor. A karéliei földszoroson élénk tüzérségi tűz fejlődött ki. A szovjet légi haderő több vidéken tevékenykedett. A keleti-tengeri hajóhad egy csoportja Biorbö közelében bombázta a finn partí ütegeket.

TANÁCSKOZÁSOK A KREMLBEN

Moszkvából jelenti az Avala: Sztalin hétfőn hosszabb tanácskozást tartott Molotovval és a szovjet hadsereg vezetőivel. Moszkvai diplomáciai körök nézete szerint a megbeszéléseken a finnországi hadműveletekről volt szó.

A Graf Spee legénysége Buenos Airesben

Berlinből jelenti: A német távirati iroda buenosairesi értesülése szerint az ottani kikötőben nagy érdeklődéssel várták a Graf Spee német páncéloshajó legénységének megérkezését. A legénység három argentin vontatógőzösön tette meg az utat Montevideótól Buenos Airesig. A gőzöskök beérkezése után a német nagykövét bárkán a német tengerészek elé ment, hogy üdvözlje őket. A Graf Spee parancsnoka a követ előtt is kijelentette, hogy a német hajó elsüllyesztése után a legénység valamennyi tagja sértetlen maradt. Mindannyian jó színben vannak és egyáltalán nem látszik meg rajtuk, hogy négy hónap óta cirkálóton voltak s végül még egy nehéz tengeri ütközetben is résztvettek.

A német távirati iroda jelentése szerint a Columbia amerikai rádiótársaság telefonon megkérdezte Schröder ellentengernagyot, az uruguayi tengerészet főparancsnokát, hogy a Graf Spee Montevideo elhagyásakor üzemképes állapotban volt-e. Schröder ellentengernagy tagadólag válaszolt.

A NEPSZÖVETSÉG HATÁROZATA

Genfből jelenti a Havas-iroda: A Népszövetség főtitkársága hétfőn táviratilag közölte a tagállamokkal a Népszövetségi Tanács december 14-i határozatát Szovjetország kizárásáról s a Finnországnak nyújtandó anyagi és emberbaráti segítségéről. A határozatnak a finn nép megsegítésére vonatkozó részét a nem tagállamok is megkapták.

A TAKOMA HAJÓT INTERNÁLTÁK

Newyorkból jelenti az Avala: A Reuter-iroda jelentése szerint a buenosairesi rádió közölte, hogy a Takoma tartályhajót, a Graf Spee segédhajóját az argentin hatóságok internálták.

A DÜSSELDORF ANGOL ZÁSZLÓ ALATT

Santiago de Chileből jelenti: Az elfogott Düsseldorf német hajó kíséretében egy angol hadihajó érkezett a chilei vizekre. A Düsseldorf most angol zászló alatt halad. Azt hiszik, hogy a hajó német legénysége a kísérő angol hadihajó fedélzetén van. Az Aldea chilei torpedóromboló állandóan az angol hadihajó közvetlen közelében tartózkodik, hogy megakadályozza a semlegesség megsértését. (A. A.)

CHURCHILL RÁDIÓBESZÉDE

Londonból jelenti: Churchill haditengerészeti miniszter hétfőn este rádióbeszédet mondott s többek között ezeket jelentette ki:

— A montevideoi hírt lelkesedéssel és nagy megelégedéssel fogadtuk. Az a hajót, amely az Atlanti-óceán déli részén heteken át veszélyeztette hajózásunkat, elsüllyesztették. El kell ismernünk azt, hogy saját veszteségeink sem csekélyek. Az Ajax cirkáló két ágyutornyát szétlőtték. Az Exeter cirkálót 40—50 lövés érte. Az áldozatok száma mintegy száz. Több közülök meghalt.

Churchill ezután az angol tengeralfeljárók legutóbbi sikereiről beszélt, majd így folytatta:

— A német haditengerészet és hadirepülés e veszteségek miatt fokozott erőfeszítéseket tett az Északi-tengeren levő hajóink elsüllyesztésére. Repülők vasárnap s hétfőn gránátokkal kísérelték meg eltalálni a kereskedelmi hajókat. A megtámadott 24 hajó közül azonban csak 6 kísérőhajót találtak el. Végül kijelentette Churchill, hogy a tengeri háború jelenlegi állása kielégítő.

ÖNGYILKOS HAJÓPARANCSNOK

Newyorkból jelenti az Avala: A British Officer tartályhajó parancsnoka hétfőn öngyilkosságot köve-

tett el. A hajó legutóbb összeütkezés következtében megsérült.

JÁRÓRHARCOK A VOGÉZEKBE

Párisból jelenti: A hétfő esti francia hadijelentés így hangzik: Ma délelőtt a Vogézekben járőrök és a német osztagok között harcokra került a sor. Néhány ellenséges foglyot ejtettünk, köztük két tisztet. (A. A.)

A Havas-iroda a következő harctéri helyzetképet közli: Az arcvonal különböző pontjain most már naponta egymást követik a helyi harcok. A hétfő esti hadijelentésben jelzett harcok a Vogézek nagy-kiterjedésű erdős részén folytak le. Ilyen, leshelyből vívott járőrharc az erdős vidéken, a Senki földjén gyakran fordul elő. Az erdővel fedett szakadékok rendkívül alkalmasak a járőrök beszivárgására és portyázásokra. A múlt hónapban kisebb francia felderítő osztagok több kilométer mélységben több ízben bejutottak a német vonalakba és ott vették fel a harcot. A németek is több ízben hajtottak végre hasonló akciókat. A hétfő reggeli heves gyalogsági összetűzés alkalmából, amely francia sikerrel végződött, a franciák több foglyot ejtettek.

AZ ELSŐ KANADAI HADTEST ANGLIÁBAN

Londonból jelenti a Havas-iroda: Az első kanadai hadtest szerencsésen partraszállt Angliában. A hadtest elindulásának napját szigorúan titokban tartották és szigorú cenzura akadályozta meg, hogy a lapokban megemlítsék a hadtest utrakelését. A kanadai kormány most jelenti, hogy a csapatok december 10-én szálltak hajóra az egyik kanadai kikötőben. Ennek a nevének most is titokban tartják. A csapatokat óceánjáró gőzöskön s különböző hadihajókon szállították Angliába.

A TÖRÖK SAJTÓ CIANO BESZÉDÉRŐL

Ankarából jelenti az Avala: A Vakit című lap Ciano beszédével kapcsolatban többek között ezeket írja: Ez a beszéd újabb bizonyossága annak, hogy az olasz—török barátság valóban fennáll, nemcsak papíron és a földközvetlen béke jelentős tényezője. A félhivatalos Ulus című lap Cianonak azt a kijelentését emeli ki, hogy Olaszország nem mond le barátairól s nem szakít husz éve fennálló barátj kapcsolatával.

MAGYAR FÉLHIVATALOS VÉLEMÉNY

Budapestről jelenti az Avala: A kormánypárti Esti Ujság az olasz külügyminiszter beszédével kapcsolatban többek között azt írja, hogy Ciano ezzel a beszéddel nagy szolgálatot tett a revizionizmus ügyének.

**Sztáribecse külterületén
tovább garázdálkodnak
a kutyaiktól tolvajok**

Megírtuk, hogy Sztáribecse külterületén az ugynevezett Gödrök-ben és a Legelők-ön egy idő óta titolozatos tolvajok garázdálkodnak, kik hogy éjszakai kirándulásukat zavartalanabban folytathassák, megmérgezik a házörző ebeket. Az elmúlt héten Szabó István né udvarába hatoltak be és a góréból két zsák tengerit emeltek ki, majd feltörték a magtár ajtaját és különböző gazdasági szerszámokat vittek el. A tolvajok másnap éjszaka ismét látogatást tettek Szabóné portáján s

megmérgezték házörző kutyáját.

A következő éjszaka Buttás János gazdálkodót keresték fel, kibontották a kukorica góré tetejét és több zsák tengerit vittek el. Távozásuk előtt ismeretlen méreggel elpusztították Buttás két kutyáját. Ezen az éjszakán meg Naustaedter Istvánné udvarán is megjelentek, de mielőtt munkába foghatnák volna, a házbellek megzavarták őket.

E hét szombat éjszakáján Kerepes László földművesnél próbálkoztak, a kutyát elpusztították, majd be akartak hatolni a lakásba, a házbellek azonban figyelmesek lettek a zajra, lámpát gyújtottak, a betörők azt észrevéve kerekelt odoftak. Fogarassi Ferenc földműves családjával dísztoros vacsorán volt egyik rokonánál. Az ismeretlen tolvajok kihasználva a kedvező alkalmat, megjelentek Fogarasiéknál,

feltörték az ajtót, behatoltak a lakásba,

és kutatásba fogtak. Munkájukat azonban nagy zajjal végezték, úgy, hogy a szomszédok figyelmesek lettek és átsiettek Fogarasiék portájára. A tolvajok erre elmenekültek. A csendőrség erélyes nyomozást folytat a titokzatos tolvajok kézrekerítése érdekében.

Öngyilkosság, balesetek

Noviszádon és Környéken

Hétfőre virradó éjjel megdöbbentő öngyilkosság történt Pasicevón. Kelepert Adam 74 éves földműves egy óvatlan pillanatban felakasztotta magát és mire rátaláltak már meghalt. Kelepert már régebb idő óta készült az öngyilkosságra. Többször kijelentette, hogy megunta az életet és egyszer eldobja magát. Ezért a felesége állandóan vigyázott rá, hétfőre virradó éjjel azonban az életunt aggastyánnak mégis sikerült kijátszani felesége éberségét és

térdepülő helyzetben felakasztotta magát.

Nikolics Petar 28 éves beográdi újságíró súlyos sérüléssel szállították a noviszádi kórházba. Nikolics kijelentette, hogy e hó 15-én a noviszádi »Linde« kávéházban volt, ahonnan kimenet egy eddig ismeretlen egyén megtámadta és

főbeverte.

A rendőrség erélyes nyomozást indított a tettes kézrekerítésére.

Lazárevics Jován szremszki-karlovcei harangozót súlyos szerencsétlenség érte. Az Ave Máriára való harangozás közben elszakadt a harangkötél és Lazárevics, aki erre nem számított, egyensúlyát veszítve

lezuhant a toronyból.

Lazárevicsét súlyos zúzódásokkal és belső sérülésekkel szállították a noviszádi kórházba.

Kunst Peter bácskapalánkai munkás munka közben nem vigyázott kellően és a kendertörőgépkapta a balkezét. A gép teljesen összezúzta Kunst baltenyerét és

három ujját tőből kitepte.

A súlyosan sérült munkást beszállították a noviszádi kórházba, ahol műtétet hajtottak végre rajta.

**Érdekes fordulat Valpatics József
52 éves sztrgovói gazdálkodó
eltűnésének ügyében**

A Reggeli Ujság csakoveci munkatársának névtelen levélíró megírta, hogy Valpaticsot meggyilkolták

Csakovecéről jelentik: Egész Sztrgovó környékét nagy izgalomban tartja az a fordulat, amely Valpatics József 52 éves sztrgovói gazdálkodó eltűnésének ügyében állott be. Valpatics ezelőtt 5 hónappal titokzatos módon eltűnt s azóta nem került elő. A hatóságok széleskörű nyomozást indítottak, de a legcsekélyebb eredményt sem bírták elérni. Már-már úgy látszott, hogy Valpatics eltűnése örökre rejtély marad, de most

váratlan fordulat történt az ügyben.

A Reggeli Ujság csakoveci munkatársának névtelen levelet kézbesített a posta s a levélben érdekes dolgokat mond el az ismeretlen, aki egyelőre nem hajlandó felfedni kilétét. A levél legérdekesebb részlete a következő:

»Ez év július 12-én nyomtalanul eltűnt lakásáról Valpatics József 52 éves jómódu gazdálkodó. A kriti-

kus napon, késő este, az eltűnt és (itt egy nevet említ a levélíró) között heves vita tört ki, mivel az özvegyiségben élő Valpatics feleségül akarta venni Pfeifer Éva jómódu leszkováci gazdálkodónőt. A házasság nem volt inyére annak a személynek, akit N. N. említett s

a vita később veszekedéssé fajult.

Valpatics még azon az éjen nyomtalanul eltűnt. Eltűnt, mert meggyilkolták és holttetését elásták...«

Lapunk munkatársa érdeklődött a sztrgovói csendőrségen és a muraszkaszubotai államügyészségen, s bemutatta a névtelen levelet is. Dr. Juhart államügyész a névtelen feljelentés alapján vizsgálatot rendelt el, a hatóságok most ebben az irányban folytatják a nyomozást.

Sztrgovó és környéke nagy érdeklődéssel tekint az események további fejleménye elé.

**Beszél a „Bremen”
parancsnoka**

Hogyan vitte haza hajóját Murmanszkból

(Berlin, december.) Commodore Ahrens, a »Bremen« parancsnoka, az elmúlt napokban szerencsés hazai kikötőbe vezette a német kereskedelmi tengerészet büszkeségét. Az ősz tengerészti egyszerű kék szolgálati ruhában, kintünetések nélkül lép elé. Amikor feltesszük neki az első kérdést és megkérjük, hogy beszéljen a Bremen legutolsó utjáról, felcsillan barátságos kék szeme és jóformán meg sem várva a kérdés végét, máris elmondja a következőket:

— Beszéljek a Bremen hőstettéről? Bizony ez nekem nem könnyű, hiszen én csak egyszerű tengerész vagyok és nem szónok. Azt hiszem, nem vagyok szerénytelen, ha azt mondom, hogy a Bremen hazahozatala a háborus történelem egyik legkimagaslóbb ténye. A Bremen utolsó utjának célja kettős volt: New-Yorkból egy semleges kikötőbe jutni és onnan még az ut nehezebbik részét megtenni: ebből a kikötőből a hazai vizeket elérni. Mindnyájunk nevében mondhatom, akik ebben a hajóutban résztvettünk, hogy sohasem felejtjük el ezeket a gondterhes napokat.

A koromsötét éjszakában éppen úgy, mint a ködös nappalokon, teljes sebességgel, 52 kilométeres tempóban rohantunk hazafelé az acélkolosszussal.

Nem tudtuk, hogy mikor ütközünk aknának, vagy mikor rohanunk egy angol hadihajó karmaiba. De mennyire lehetett, igyekeztünk a leg gondosabban minden elővigyázatosági intézkedést is megtenni. Ilyen volt például az, hogy amikor New-Yorkból a semleges kikötő felé haladtunk, utközben

átfestettük hajónkat sötétszürke színre,

hogy ne legyen olyan feltűnő és

könnyebben elvessen a megfigyelő szeme elől.

Ahrens parancsnok ezután elmondta, hogyan éltek Murmanszkbán, hogyan rendezkedtek be ottani tartózkodásuk idejére és milyen meleg baráti viszony alakult ki az orosz és a német tengerészek között. Beszél a Bremen báltermében rendezett fogadóestélyről, amelyen orosz művészek is szerepeltek, majd ennek az igazi baráti együttlétnek a megismétléséről a szárazföldön, a nemzetközi tengerészklubban a németek tiszteletére rendezett estélyről.

— Bevallom — folytatta a hajóparancsnok — az idejártástól szenvedtünk a legtöbbet,

mert a hőmérő állandóan 0 fok alatt volt és amikor Németországból elindultunk az amerikai útra, nem gondoltunk arra, hogy télen, fagyban jövünk csak vissza.

— Látott-e, Commodore, a murmanszki kikötőben idegen hajókat vagy volt-e ott más német hajó? — kérdezte az egyik külföldi újságíró.

Ahrens egy pillanatig gondolkodik, majd ezt feleli:

— Nagy köd volt a kikötőben, nem láthattunk tisztán.

A felelet elárulta, hogy Ahrens nemcsak kitűnő tengerész, hanem ügyes diplomata is.

Az utról Murmanszkból hazáig megtudtuk, hogy

a Bremen mindvégig a nyílt tengeren haladt,

hiszen az óriásgőzösnek olyan a merülése, hogy csak mélyvizeken haladhat és a partmenti csekély vizet, valamint a zátonyokat messze el kell kerülnie. Az egész ut folyamán ellenséges tengeraltjárót nem láttak és a Bremennek nem volt egyet-

**Anyagi kossággal
gyanusítanak**

egy szombori vasutast

A letartóztatott tagadja a gyilkosságot

Szomborból jelentik: Ismeretes, hogy december 10-re virradó éjszaka megdöbbentő gyilkosság történt Szomborban.

Az egyik külvárosi utca árkában holtan találták Gertner Józsefné 65 éves özvegyasszonyt.

A gyilkosság körülményeiből a rendőrség arra következtetett, hogy az idős özvegyet valamelyik jóismerőse fojtotta meg kézzel. Ezért elsősorban rokonai között keresték a gyilkost. Az özvegy nagyon bizalmatlan természetű volt, rokonaival keveset érintkezett és ez a körülmény megnehezítette a nyomozást.

A rendőrség először az özvegy vejét, Orszáld Istvánt vette gyanuba. Orszáld évek óta különváltan él a feleségétől, Gertnerné lányától.

A gyanúsított alibit igazolt

és ezért a rendőrség más irányban kezdett nyomozni. Arra a feltevésre jutott, hogy

a gyilkosságot az özvegy fia, Gertner Géza 39 éves vasúti munkás követte el.

Gertner Géza évek óta haragban élt anyjával. Egy évvel ezelőtt különvált a feleségétől és összeállt Konrád Zsófiával. Emiatt az özvegy annyira megnehezítelt rá, hogy kijelentette, kitagadja az örökségből, házárt unokáira hagyja.

Gertner Gézárt letartóztatták. Kihallgatása alkalmával

tagadta, hogy bármi köze is lenne anyja halálához.

A rendőrség átadta a vizsgálóbírónak, aki folytatja az eljárást.

**A zagrebi
Hrvatszki Dnevnik**

a zagrebi, szpliti és szusáki tüntetésekről

Zagrebból jelentik: A Hrvatszki Dnevnik tegnapi száma vezércikkben foglalkozott az utóbbi napokban történt zagrebi, szpliti és szusáki tüntetésekről. A cikkíró élesen elítélte a tüntetőket, akik az alig kivívott horvát szabadságot akarják ismét letörni.

A tüntetések szervezői a diktatura idején jól fizetett állásokban ültek.

Dr. Kosutics August és dr. Krnjević Juraj legutóbbi beszédeikben eléggé világosan figyelmeztették a tüntetések szervezőit, hogy nem halászatnak örökre a zavarosban és

a horvát népnek lesz annyi ereje, hogy leszámoljon velük, valamint marxista eszméikkel.

len kísérője sem a német flotta hadiegységei közül. Időnként azonban feltűntek német vizirepülőgépek, amelyek a hajó felett keringtek.

— Kimondhatatlan öröm töltött el mindnyájunkat, — fejezi be előadását Ahrens, — amikor végre hazai vizekre értünk és befejezhetjük szerencsés kimenetelű utunkat.

oroszi Marton István

Hogyan harcoltak őseink 2000 évvel ezelőtt

**Ágyu, bombavető, géppuska, lángszóró, bacillus-
hábcu, tank, mindezzel rendelkeztek már husz
századdal ezelőtt a rómaiak**

(Páris, december.) — Néhány világraszóló szencziókkal szolgált az az ásatások, amelyeket Emporian görög-római városban hajtottak végre. Egy csodálatos épületben maradt ház pincéjében ókori »municio raktár« tártak föl és a legkülönbözőbb harciszekőket találtak. A legnagyobb figyelmet egy szekérszerű alkotmány keltette, amelyről később a hadtörténészek megállapították, hogy

dárdavető ágyu talpzata volt.

Ez a felfedezés azután a közérdeklődést az ókoriak hadibombái felé fordította. Eddig a régi harciszekők csak az egykori csataleírásokból voltak ismeretesek. Az emporiani ásatások után a franciaországi Saint-Germain-en-Layeben lévő hadtörténeti múzeum tudósainak sikerült a római seregek ágyuit és különböző bombavetőgépeit tökéletesen restaurálni. E rekonstruált példányokat szabályszerűen ki is próbálták és így pontosan ismerik horderejüket s rombolási kapacitásukat.

A rómaiak kétfajta dárdavetőgéppel dolgoztak. E gépezetek 2-4 méter hosszú, 10—12 kilós, acélvégezetű dárdákat hajtottak el körülbelül háromszáz méter távolságra. A saint-germaini múzeumban levő gépeket több ízben is ki próbálták s

**az ódon masina a dárdákat
350 méternyire dobta.**

A gépezetbe, amely méreteit tekintve a mai középnagyágú ágyuknak felelt meg, egyszerre husz-harminc-egyen dárdát lehetett illeszteni s ezeket a masina legyezőalakban szórta szét, egyszerre 20—25 katonát gyilkolva le. A gépezet tehát gépfegyverszerűen működhetett. A dárdavetőgéppel holtbiztonsággal lehetett célbalőni. A masinát többféle kerék, emelő és súllyesztődaru igazgatta fel és le, jobbra és balra, minden irányban. A megállapítások szerint a gépezet

**találati valószínűsége nagyobb
volt, mint a puskáé.**

Őseink háborús leleményessége nem állt meg a dárdáknál. Gyakoriak voltak a kénezett fából készített gyújtólövedékek, amelyeket az ókori ágyuból már lángolva lőttek ki. A levegőn át repültükben a tűz még jobban fellángolt s ahol leesett, olyan pusztító volt a hatása,

mint a mai gyújtóbombáknál.

Az is érdekes, hogy az ókori defenzív-hadseregek e gyújtóbomba ellen nedves állatbőrökön kívül homokkal védekeztek, éppen úgy, mint ma is homokkal védekeznek a háromezerfokos hősséggel fellobbanó gyújtóbombák ellen.

Nem volt ismeretlen kétezer évvel ezelőtt a bacillusháború sem. Ezt kiváló elődeink úgy művelték, hogy ágyuküldeményeiket rothadó lótetemek vérébe mártották és e bacillusbombákat ezrével lőtték át az ellenséges táborba.

A járványok, elsősorban pedig a

pestis, csakhamar lábrakaptak és nem egy hadjáratnak a sorsát döntötték el.

Még borzalmasabbak és még érdekesebbek voltak az ókori »tankok.« Ezek a tankok acéltengelyű, két keréken futó és négy sebes parripa által vontatott harcikosik voltak. A lovakat tetőtől talpig vértetbe öltöztött és ezen kívül még külön páncélzattal védett harcos hajtotta, tehát egy valódi modern

**motorosított és páncélosított
tank-katona.**

A két kerék agyában egy-egy, egyenként ötméter hosszú kasza volt beillesztve. Amikor a harcicosi teljes sebességgel végiggördült az utakon vagy a csatatereken, e kaszák úgy vágták ketté az embereket, mint ahogyan ma vágják a gabonát. Ókori tankok sikerültebb támadásai után százával maradtak a kocsi mentén kettémetszett halottak.

Szellemes harciszekő volt az a »mozgótorony« is, amelyről Julius Caesar tesz említést. A megostromolandó erősség közelében harminc-egyen-ötven méter magas tornyot építettek, amely több emeletre volt osztva. Ez a torony négy tömör keréken gördült tova. Amikor az építés befejeződött, a tornyot hátulról páncélba bujtatták

katonák az erősség falához tolták s ekkor az építmény harmadik emeletéről csapóajtót becsátottak a várfalra, hogy így az ostromló katonák behatolhassanak az erősségbe.

Amikor ez a támadási manőver lezajlott, a torony első és második, valamint negyedik és ötödik emeletén elhelyezett katonák nyilzárpor alá vették a védőket, hogy azok a harmadikemeleti rohamcsapatot ne akadályozhassák meg a kiszállásban. A tornyot mindig magasabbra építették a megostromolandó erősség falánál, hogy a védőket felülről is nyilazhassák. A tornyot teljesen beborították a nedves állatbőrök, nehogy az építményt gyújtóbombákkal lángralobantsák.

A faltörő kosokról a mai emberek igen primitív képeik vannak. Ezt a szerkezetet vasfejű gerendának képzelik el, amelyet néhány ember nekilődített a vár kapujának vagy falának. A valóságban

**a faltörő kos bonyolult és fé-
lmetes gépezet volt,**

amely még a legerősebb falakat is megdöntötte.

Említsük még meg, hogy a gázmázk sem teljesen újszerű találmány. A római katonák bizonyos körülmények között fertőtlenítő hatású, nedves szövetanyaggal burkolták be magukat, így védekezvén a gyújtóbombák, valamint a füst ellen.

Bármily kiválóan tudunk is tehát mérszárolni, alapjában nem találtunk fel semmit.

Ami önmagában véve nem lenne semmi baj. A tragédia inkább az, hogy nem is felejtettünk semmit.

A harcigáz sem háborús „csodaszer“

A legújabb finn harctéri jelentések szerint az oroszok harcigázokat használnak. A harcigázról általában az a hír terjedt el a polgári lakosság körében, hogy a legveszedelmesebb háborús fegyver és egész városok lakossága percek alatt kiirtható vele.

A harcigáz tulajdonképpen a tüzéségi tűznek és a repülőbombázásnak nagy távolságokra való hatás-kiegészítése. Ebből következőleg kétségtelen, hogy

**elsősorban a hátszág, az
anyaország ellen használják
háboruban.**

Gáztámadást háromféleképpen hajthatnak végre. A harcigázokat tüzéségi lövedékekbe rejtik, vagy repülő gyújtó-robbanóbombáknál használják kiegészítő töltetül. Ezek a harcigázok mindössze egy tízedrészét teszik a tüzéségi lövedékek, repülőbombák egész súlyának. Sokkal hatásosabb gáztámadási módszer

**a gázbombadobás és a gáz-
permetezés.**

Igy ugyanis négyszer-ötször anynyi gázzal áraszthatják el egy ágyulövedéknek, vagy egy repülőbombának megfelelő nagyságú tartályból a nyílt városokat, vagy a harcteret.

A leggazdaságosabb és leghatásosabb gáztámadási mód a permetezés. Az eljárás igen egyszerű,

a repülőgépen elhelyezett tartályban lévő harcigázt kiöntik, vagy megfelelő nyomással a földre permetezik. Érdekes, hogy békeében, a nagy amerikai gazdaságokban ugyanígy, repülőgépről permetezik a gázt a gazdaságokban kártékonykodó rovarok pusztítására.

A különböző és a hadviselő felelőknél nagy titokban őrzött harcigázok közül

**legveszedelmesebb a foszgén
gáz.**

Már a világháborúban is a legfélelmetesebb harcigáz volt, a németek Piritoff-nak, a franciák Colongite-nak nevezték el. Az akkori gázsérülésekből bekövetkezett haláleseteket 80 százalékban a foszgén okozta.

De lássuk, milyen hatása lehet egy repülő gáztámadásnak, amelynél ezt a legveszedelmesebb harcigázt használják. Vegyészek és katona-szakértők kiszámították, hogy 90 négyzetkilométer kiterjedésű területen épült nyíltváros eredményes gáztámadásához

**21.600 darab, egyenként 100
kilós foszgén-gázzal töltött
bomba szükséges.**

Ezt az óriási bombamennyiséget azonban, hogy a gyilkos gázsűrűséget elérjék, egyszerre kell ledobni, lepermetezni a repülőknél. Mit jelent ez? Azt, hogy ha egy repü-

Sütéshez

csokoládé, tortajapok,
dióbél, mogyoró,
mandula, mazsola stb
a legjobb minőségben

„Konzum“-nál
Novisád, Kralja Petra II 2.

lőgép egy tonna hasznos terhet vihet magával, vagyis tíz darab bombát, a 90 négyzetkilométeren fekvő város ellen intézett aerokémiai támadásnál nem kevesebb, mint 2.160 darab repülőgépet kell harcba vetni. De, ha a legmodernebb és a legnagyobb teljesítményű gépeket vesszük figyelembe, vagyis amelyek egyenként 100 bombát visznek magukkal, akkor is

**216 gépnek kell egyszerre
megjelenni a város fölött,
hogy mintegy gombnyomásra
lezudítsák a minden élőlényt
elpusztító harcigázt.**

Kiszámították azt is, hogy ilyen mennyiségű gázt még a legfejlettebb kémiai iparral rendelkező Németország is csak úgy tudna előállítani, ha

**összes vegyigényét 22 napig
éjjel-nappal szakadatlanul erre
az egyetlen gáztámadásra gon-
dolnák.**

A fenti számokból minden túlzás nélkül megállapítható, hogy a »harcgáz nem csodaszer« a háborúban. Figyelembevétel a már mindenütt kiépített légvédelmet, légoltalmat, lehetetlenségnek látszik egész városok lakosságának gázzal való kiirtása. Viszont, elhibázott következtetés volna azt gondolni, hogy az aerokémiai támadás veszélytelen és hatástalan. Mert, ha nem is követelnek lehetetlent a vegyiharcotól, helyesen alkalmazva éppen olyan eszköz a hadviselő kezében, mint a többi, modern fegyver: hatásos és féltelmetes.

M. B.

**Prágában
valutacsempészés
gyanuja miatt
letartóztatták egy jugoszláv
nagykereskedőt**

Prágából jelentik: A prágai rendőrség letartóztatta Markovics Dimitrije beográdi nagykereskedőt, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy

**tizenkétmillió dinár értékű va-
lutát akart csempészni a biro-
dalom területéről.**

Megmotozása alkalmával nagymennyiségű külföldi valutát találtak nála, ami a gyanut igazolta.

A nyomozást kiterjesztették Bécsre is, ahol Markovics Dimitrijének kiterjedt üzleti összeköttetése volt.

Markovics Dimitrije egyike a legnagyobb jugoszláviai sertésszállítóknak és letartóztatása általános nagy feltűnést keltett.

A háziasszony büszkesége:
Nemes márkus porcellánok
nehéz csillogó kristály poharak
az ünnepi asztalon

L. DERNER üveg, porcellán és
háztartási üzlete
e cikkekben csodás választékot tart
Novisád, Kralja Petra I. 50

HIREK

FELHŐS, ESŐS, SZELES IDŐ

Jugoszláviában tegnap felhős, ködös, helyenkint havas, illetve esős idő volt. A hőmérséklet kissé emelkedett. A legalacsonyabb hőmérséklet Mariborban -4, a legmagasabb Herceg Novin +17 fok volt.

Időjárás december 20-ra: Felhős, esős idő várható az ország egész területén, a tengermelléken erős jugo, az ország többi részén déli, illetve délkeleti szél.

A nap kél 7 óra 11, lenyugszik 15 óra 59 perckor.

— **Uj szociálpolitikai segédminiszter.** Beográdból jelentik: A királyi régenstanács Ófelsége II. Petár király nevében szociálpolitikai segédminiszterre nevezte ki dr. Sztójánovic Gojkó zágzebi báni tanácsost. Az új segédminiszter 1882-ben született Horvát-Kosztajnicán. Iskoláit Zágzeban végezte. A világháború alatt szerb önkéntes volt és Oroszországban teljesített szolgálatot. Hosszu ideig újságírással is foglalkozott. A háború után bjelovári kerületi főnök volt, majd a szociálpolitikai osztály főnöke volt.

— **A dunai bán házi védszent ünnepe.** Dr. Radivojevic Jován dunai bán tegnap, kedden, görögkeleti Szent Miklós alkalmával ülte meg házi védszent ünnepét. Ez alkalommal tisztelőinek és barátainak nagy száma kereste fel szerencsekívánataival. Megjelent az ünnepélyen többek között Petrovics Milorád hadseregtábornok és Plesznicsár Milán tábornok.

— **Halál a tárgyaláson.** A banyalu-kai törvényszék polgári bírósága előtt megdöbbentő haláleset történt hétfőn délelőtt. Kovácsevics Dusán 53 éves prijedori miliomos 400.000 dináros perét tárgyalta s a tárgyaláson megjelent ügyvédje kíséretében Kovácsevics is. A bíróság kihallgatta Kovácsevicsét, akinek vallomását állandóan csipős megjegyzésekkel kísérte Miletics Dusán, akit Kovácsevics perelt. Amikor Kovácsevics befejezte vallomását, Miletics ismét megjegyzést tett a miliomosra, vallomásra és a jegyzőkönyvre, ami a gyengeszívű miliomost annyira felizgatta, hogy szívgörögést kapott és a bíróság asztalán átzuhanva meghalt. Orvost hívtak, de már csak a beadott halált állapíthatta meg. Miletics a történetek után eltűnt.

Állami ajándékok Karácsonyra
klipszek, bróssok, **BALOG LINA**
karkötők, fülbevalók Szabatica

— **A zajtalan gyár.** Newyorkból jelentik: Newyorkban építették fel a világ első zajtalanul működő gyárát. Az építések és a tervező mérnökök a gyár egész berendezését úgy készítették elő, hogy minden zajforrást, vagy teljesen elfojtottak, vagy hatásukat annyira lecsökkentették, hogy a munkások idegeit egyáltalán nem teszik próbára. A gyárépületnek nincsenek ablakai s a gépeket zajfogyó-alapra szerelték. Ezáltal sem az utcáról, sem a gépekből nem hangzik zaj a gyár helyiségeibe. Az első zajtalan gyarat nem csupán abból a célból építették, hogy a nagyváros érzékeny idegzetű lakóit kíméljék, hanem azért, mert a gyár tulajdonosai remélik, hogy a zaj kiküszöbölésével a munkateljesítmény nagyobb lesz. A lapok jelentései szerint valóban megállapították, hogy a gyár teljesítménye új épületében harminchárom százalékkal emelkedett.

— **A dunai segédbán a testnevelésügyi miniszternél.** Beográdból jelentik: Tomics Jevrem testnevelésügyi miniszter tegnap fogadta Drincics Dragomir dunai segédbán látogatását.

— **Noviszád város vezetősége ma gyermekfelruházó ünnepélyt tart.** Noviszád város vezetősége ma, szerdán, délelőtt tartja meg szokásos karácsonyi gyermekfelruházási ünnepélyét az Alekszandar király emléktömbön. Az ünnepély délelőtt fél 9 órakor kezdődik. Dr. Petrovics Milos városelnök beszédet mond a gyermekfelruházási akció jelentőségéről, amire a tanítók és a szülők nevében a Szvetozár Miletics uccai elemi iskola igazgatója válaszol. Utána gyermekkoros énekel és szavatelok hangzank el. Végül megtörténik az ajándékok kiosztása. Négy száz gyermek kap egy-egy pár cipőt és 250 gyermeket ajándékoznak meg télikabattal.

— **Karácsonyfadisztek a legkülönbözőbb áron kaphatók** Schmolka könyvkereskedésében, Noviszád, Trg Oszlobodjenja 6. (Apolló-épület).

— **Szubotici rendőri hírek.** A szubotici rendőrség kedden 500 dinár pénzbírságra ítélte Sztipics Nikola szubotici gazdálkodót, mert az államvédelmi törvénybe ütköző kijelentéseket tett. — Bacslija Sztipán vendéglőst és Vukov Antun munkást 2—2 napi elzárásra, átváltoztatható 100—100 dinár pénzbírságra ítélték, mert ittas állapotban botrányt okoztak a korszón.

— **ODZSACI HIREK.** A községi képviselőtestület legutóbbi ülésén megállapodott a vilányteleppel az uccai világítás tekintetében. A villanytelep átlagárban évi 50.000 dinárt kap s további 5000 dinárt a hálózat kibővítésére. — A kendergyári Munkásotthonban vasárnap délután szép ünnepség keretében osztották ki a karácsonyi ajándékokat a gyári munkások gyermekeinek. — Az OSC Szilveszterkor, az Önkéntes Tűzoltó Testület pedig január 5-én tombóestét rendez.

— **Légvédelmi szövetség** — 15 millió taggal. Berlinből jelentik: A birodalmi légvédelmi szövetség (Reichluftschutzbund), amely Németországban az egész polgári légvédelemről gondoskodik, több mint 15 millió tagot számlál. Ez gyakorlati szempontból azt jelenti, hogy nemcsak minden egyes német házában, hanem jóformán minden családban akad légoltalmi ismeretekkel rendelkező személy, aki a birodalmi szövetség aktív tagja. A légi »önvédelem« tulajdonképpen munkáját körülbelül 1 millió előjáró intézi, még pedig 99 százalékban teljesen ingyenesen. Ezeket a polgári légvédelemben tevékenykedő hivatalos személyeket a birodalmi légvédelmi akadémia ingyenes tanfolyamán képezi ki. A »Reichluftschutzhule« kurzusait évente 5000 ember végzi el. Az itt kiképzett légvédelmi szakértők a maguk részéről a polgári légvédelem sokmilliói hadseregét avatják be a légvédelem elemeibe. E zax óriási szervezet egyáltalában nem jelent anyagi megterhelést az államra nézve, hiszen szükségleteit kizárólag a tagok járulékából fedezi.

KARACSONYRA
legszebb csokoládéfigurák
RUFF cukorkaüzletben kaphatók

— **Fekete gyémánt egy meteorban.** Sanfranciskóból jelentik: Az arizonai sivatagban amerikai tudósok vizsgálják jelenleg azt a hatalmas meteoritot, amely még több ezer évvel ezelőtt zuhant oda. A kutatók a meteorit belsejében rendkívül szép fekete gyémántokat találtak, amelyek a földi gyémántoknál — a legkeményebb drágakövekénél — jóval keményebbek.

Nagy választék: női, férfi és gyermek fehérnemű, harisnya keztyű és pulóver közismert olcsó áraink mellett „LAFAJET“ Kralja Petra II. ul. 2. Telefon 96-43

— **BEZDANI HIREK.** Vasárnap nagy ellenzéki népgyűlés volt Bezdánban a Nagy Sándor-féle vendéglőben. A gyűlést dr. Nagy Iván csoportja tartotta, felszóalt dr. Ráics, dr. Botlik Dezső és dr. Vukovics Gergely. A rossz idő ellenére is nagy tömeg vett részt a gyűlésen és lelkesen megélt a szónokokat. — Az áramszolgáltatás Banyában annyiból ismét helyreállt, hogy a villanytelep Batinán ideiglenes telepet állított fel, amely a két baranyai községet árammal látja el. — Az őszi vasúti menetrend és az autóbuszok menetrendjének megváltoztatásával Bezdánnak minden irányban nagyon rossz az összeköttetése. Emiatt a város vezetősége lépéseket tett illetékes helyen és kérte, hogy a szombor-brégi vonalon ismét a régi menetrendet léptessék életbe.

— **Betörés Gajdobrán.** Kellemetlen ébredésben volt része Róbert Franz gajdobrai gazdálkodónak. Amikor tegnap reggel bement a hálószobája melléti helyiségbe, mindent felforgatva talált s az eltűnt ruhaneműkből megállapíthatta, hogy az éj folyamán betörő járt nála. Ertesítette a rendőrséget, amely megindította a vizsgálatot. Roberttől a vakmerő tettesek ellopok 34 párnahuzatot, négy dunnát, lepedőket, ágytakarókat, alsóruhanevet, egy öltözet ruhának való szövetet és kisebb értékű tárgyakat több, mint 6000 dinár értékben. Érdekes, hogy sem Robert, sem a felesége nem ébredt fel a betörők motozására, bár a mellettük lévő szobában aludtak. A rendőrség a helyszínen több Bata-cipős lábnyomot talált. A nyomozásnak eddig még nincs eredménye.

— **Az autótaxisok és tehergépkocsitulajdonosok kívánságai.** A beográdi autótaxisok és tehergépkocsitulajdonosok gyűlést tartottak, amelyen több vidéki érdekel is megjelent. A gyűlésen hosszabb vita után határozatot fogadtak el. Azt kívánják, hogy a taxigépkocsiknak korlátlan forgalmat engedjenek az egész ország területén és ne korlátozzák a tehergépkocsik használatát sem. A határozatot eljuttatják az illetékes minisztériumokhoz.

— **Tüz Szivácson.** Szomborból jelentik: Sztáriszivácson leégett Alanov Szima földműves nádfődeles háza. A kár jelentékeny.

— **Félmillió dinárt sikkasztott egy bitolyi postatisztviselő.** Bitolyból jelentik: A bitolyi postán nagyszabású visszaélések nyomára jöttek. Megállapították, hogy Durácovics Jankó postatisztviselő mintegy félmillió dinár hivatali pénzt sikkasztott. Durácovics néhány nappal ezelőtt eltűnt. Valószínűnek tartják, hogy Görögországba szökött. Kézrekerítésére nyomozás indult.

Karácsonyra
bőraru *nidonságok*
a régi olcsó dron
Slagernál
SZUBOTICA, Jelašićeva 9.

— **Ujabb öngyilkosság Szuboticián.** A második hete tartó szubotici öngyilkossági járványnak kedden ujabb áldozata volt. Bacslija Sztipán 43 éves vasutas Zseleznicaka-utcai lakásán felakasztotta magát. A rendőrség megállapítása szerint Bacslija családi viszálykodások miatt vetett véget az életének.

— **Gretna Green forgalma fellendült.** Londonból jelentik: Sohasem látott forgalom van a híres kovácsműhelyben. Mint ismeretes, ennek az angol és skót határon levő községnek kovácsa törvényesen összeadhatja a házaspárokat. Most a háború következtében a gretna-greeni anyakönyvvezető-kovács üzeme is váratlanul fellendült. Amíg rendes körülmények között hetenként legfeljebb egy fiatal pár jelentkezett a legendás kovácsműhelyben, hogy az üllő felett hajtsa fejét a boldog igába, addig most naponta több pár is jelentkezik. Ennek nemcsak az az oka, hogy a regényes hajlamu fiatal párok messzeföldről is idezarándokolnak házasságkötés céljából, hanem az is, hogy Angliában általában nagyon megszorodott a házasságkötések száma a háború kitörése óta.

— **Meghalt Manojlovics Szvetisláv, a szubotici városi zenede volt igazgatója.** Hétfőn éjszaka hosszabb betegeskedés után Szuboticián meghalt Manojlovics Szvetisláv, a városi zeneiskola volt igazgatója. Manojlovics magaskulturájú muzikus volt és igen előkelő pozíciót töltött be. A háború előtti években hosszú időn át zenetanára volt a mártírhalált öfelsége Alekszandar királynak. Manojlovics halála egész Szuboticián nagy részvétet keltett.

TIZEZER KÖBMETER FÁT ELSODORT A DUNA

Baj lesz, ha ettől a roppant sok fától A Duna medre szűkül és nem tágul. De még nagyobb baj volna, ugy hiszem, ha Sodrófa lenne az elsodort fából.

FANYAR TÓBIÁS

Közlő gyanjú és bőrkeztűk
nagy választékban
Faragónál, Szuboticián

— **Veszétség-járvány Szuboticián.** A szubotici városi főorvosi hivatalhoz az utóbbi időben több jelentés érkezett veszétség gyanus ebek marásairól. A főorvosi hivatal átiratára a rendőrség szigorú elbárlatot rendelt el a város, valamint a tanyavidékek területén. A rendelet szerint a kutyákat a házak udvarán is kötve kell tartani, mert súlyos pénzbírsággal és elzárással büntetik azokat, akiknek a kutyái az utcákon kóborolnak. Kutyákat az utcán csakis pórázzal és szájkosárral szabad vezetni.

— **HA ÜRÖMET AKAR** szerezni családjának, vegyen fényképező gépet Barta i Drug foto-szaküzletében, Noviszád, Kralja Petra I. 30.

KÜLFÖLDI TÖZSDEZARLATOK

A dinár árfolyama: Budapest 7.60.— 7.90, Berlin 5.63—5.67.
Zürich: Beograd 10, Páris 9.97, London 17.58, Newyork 445.65, Brüsszel 74.10, Milánó 22.50, Amszterdam 237, Berlin 178.62, Szófia 5.30, Bukarest 3.30.

BAJSAI HIREK. A bajsai Viljamszövetkezeti igazgatósága ülést tartott, amelyen bejelentették, hogy a már ezideig előjegyzett égek száma megközelíti a hétszázat. Az ülésen elhatározták, hogy még a hét folyamán beadványal fordulnak a községi képviselőtestülethez, amelyben 30 évi koncessziót kérnek, valamint, hogy a legközelebbi időben belül ki írják a pályázatot a vilánytelep és hálózat építésére.

— **Női téli kabátok, kesztyűk, harisnyák, fűzők és melltartók szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.**

SZTÁRIBECSEI HIREK. Sztáribecsen hosszabb betegeskedés után elhunyt Sztepanov Niko'a, a Bácskai melléki Hitelbank titkára 50 éves korában. Vasárnap délután temették igen nagy részvét mellett. — Sztáribecse községi és a társadalmi egyesületek képviselői értekezletet tartottak Boárov Mita községi elnök vezetésével a község háza tanácstermében. Az értekezleten a téli segélyakcióval foglalkoztak. Elhatározták, hogy a segélyezést az idén központi bizottság intézi. A bizottság tagjaival a következőket választották meg: Boárov Mitát, dr. Galambos Ferencet, dr. Zelenay Miklóst, Petlyánszki Ivánt, dr. Gábor Sándort és Hadnagyev Dimitrijét. A bizottság szegény-katasztert állít össze. A szükséges összeg egy részét a község adja, a többit pedig gyűjtés útján hozzák össze. — A sztáribecsei Polgári Kaszinó december 31-én délután félhárom óra körül tartja évi közgyűlést dr. Debealyácsi György közjegyző elnöklétével az Imperál szállóban lévő egyesületi helyiségben. — A noviszádi Hasira, zsidó dalárda férfi kara nagy sikerű hangversenyt rendezett vasárnap este a kereskedői otthon nagytérképében. A nagyszámú megjelent közönséggel az egyes számok után kiterő tapsokkal jutalmazta a nagyszerű együttest.

Takarékoskodnak a királykisasszonyok

Az angol királyi pár gyermekei, Elisabeth és Margareth Rose hercegnők megjelentek egy skót kisváros »filléres áruházában« és karácsonyi bevásárlást eszközöltek. Ebben az áruházban a legdrágább portékának felshilling az ára.

A két kis hercegnő órákig vásárolt különböző ajándéktárgyakat és főképpen játékokat a királyi udvartartás személyzetének gyermekei számára.

Először fel sem ismerték őket az áruházban, később azonban híre terjedt, hogy a két királykisasszony vásárolgat a játékoszállón és csakhamar nagy tömeg vette körül a kis vevőket. Az áruház vezérigazgatója is megjelent, hogy üdvözölje őket, de a nevelő megkérte, hogy »ne kényeztesse el a gyerekeket.«

A kislányok egymásnak is vásároltak apróbb esecsebecsüket. Végül maguk fizették ki a számlát. Távozásban Margareth hercegnő még megjegyezte, hogy a háború miatt takarékoskodni kell és ezért vásárolnak az idén sokkal olcsóbb ajándékokat, mint más esztendőben.

Negyvenöt nap szigorított fogházra ítélték egy szuboticiai vereskedő közművest. Szuboticiáról jelentik: Dr. Szubotics Sztrahinya büntető egyesbíró hétfőn délelőtt tárgyalta Glázer József 30 éves szuboticiai közműves vereskedésének ügyét. Glázer, a vád szerint, ez év április 17-én az egyik szuboticiai utcán megtámadta Molnár András vasutasát és doronggal úgy összeverte, hogy Molnár jobbkarja eltört. Molnár a sérülés következtében bizonyos mértékig megromlott és csökkent a munkaképessége. A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy Molnár támadt rá és ő csak védekezett. A tanúk terhelően vallottak, mire a bíróság a perbeszédnek elhangzása után bűnösnek nyilvánította Glázert és 45 napi szigorított fogházra ítélt. A magánvádat keresetével polgári bírósághoz utasították.

BÁCSÓPOLAI HIREK. Lesnik Iván jugoszláv sakkmeister január 3-án szimultán sakkversenyt játszik a topolai Sakk-körben 30 ellenféllel. — A községi előjáróság — mint már jelentettük — szerdán délelőtt kezd meg a szegénysorsok között kiosztani a heti 3 kilóban megállapított kenyér segélyt. A jövőben mindig szerdán lesz kenyérkiosztás a község háza tanácstermében.

DOLNYALENDAVAI HIREK. Csakoveről jelentik: A lyublyanai bányai hivatal értesítette a dolnyalendavai főszolgabírósgot, hogy a zsitkoveci nyolc magyar tűzkárosult család segélyezésére 20.000 dináros gyorssegélyt utalt ki. A zsitkoveci magyarok között nagy örömet keltett a jugoszláviai magyar sajtó részvétele és felhívása a tűzkárosultak segélyezésére. — Szagadin Albin fiatal muravidéki festőművész megnyitotta dolnyalendavai képzőiskoláját, amely igen nagy látogatottságnak örvend.

PETROVOSZELŐI HIREK. Bárnáti Léval Istvánné szül. Pece Terézia négy szegény iskolás leány részére pénzt küldött be a központi zárdába, hogy karácsonyra felruházhassák őket. Kiss István kereskedő a múlt héten hat fiúnak ajándékozott új ruhát, most pedig négy kislány részére küldött be szövetet a központi zárdába. Az idén még csak ez a két szeretetadomány csal örömkönyveket a Szeretett únnepén tízennégy kislány részére. — A Nipkörben a múlt héten Horváth Péter tartott sorozatos előadásokat a tengerről, e héten Füzér Péter tanító a szövetkezeti életéről s munkájáról ad elő. — Hétfőre virradóra három ház ablakát verték be, Szabó Imréét, Palucsik Pálét és Magó Józsefét. A rendőrség nyomozást indított az ügyben s kihallgatta Kamaszi Sándor 30 éves földművest, aki legnagyobb csodálkozással vette tudomásul az esetet. Ittaságával védekezett. A rendőrség eljárást indított az ablakbeverő ellen.

VRBASZI HIREK. Beográdi exportőrök megbízásából Vrbászban és környékén több paraszlovat vásároltak össze 4-6000 dináros áron. — Rothfuchs gyógyszerésznő 2000 dinárt, két névtelen adakozó pedig 2.500 illetve 5000 dinárt adományozott a protentás diakonissza-háznak a gyermekotthon céljaira. — Az Ipartestület és a Kereskedők Egyesülete értesíti tagjait, hogy a 14 évnél idősebb alkalmazottaik új munkakönyvét (inasok számára is) december 31-ig kell kiváltani.

MOLI HIREK. Balázs József kántor udvarán a májusi folyó-róza virágbaborult és nagyon sok fejlődő bimbó tanuskodik emellett, hogy a szigorú tél egyhamar nem érkezik el hozzánk. — A moli Cserkész Ifjak Egyesülete Szi veszter estjén nagyszabásúnak ígérkező kabarészt rendez a Kocsis-féle vendéglő nagytérképében. Közreműködnek: Balázs László, Szendrey Lajos, Odri Lajos, Muhi Sándor és Czupár Ottó.

SIERA rádiók árát karácsonyra 50%-kal leengedjük. Képviseleik: **„RADIOLUX”,** Kralja Alekszandra 24. **GELB BÉLA,** Noviszád, Kralja Petra II ul. 23.

— **Üdvözlés!** Hozzá tartozóknak, barátainknak és ismerőseinknek a Reggeli Újság útján küldik karácsonyi üdvözlésüket **Máliigyosra:** Süli T., Hajas A., Süveges P., Kovalcsik I., Malkácsi L., Papp P., Visontay J., Komáromi A., az Eper testvérek, Kolár P., Barna B., Lénárd M., Süli M., Csordás A., Molnár P., Hermecz I., Gyömrei J., Bábiás J., Gyömrei A., Malkácsi I., Csernik F., Csáki P., Bacsó A., Csépe F., Bakás F., Sipos G., Paróci I., Szabó J., a Sipos testvérek, Szabó M., Süli I., Vörös-Barányfi F., Papp A., Szabó B., Zelenka M., a Szücs testvérek, a Török testvérek, Süveges T., Gandia P., Fodor A., Laki Gy., Kubik I., Micskó J., Kiss I., Serák I., Csáki I., Csáki J., Lénárd A., Ábrahám M., Szöke B., Schaffer J., Vass P., Novák A., Molnár F., Zsádányi P., Mézáros I., Galambos A., Csabai I., Szöke Gy., Vasas J., Tóth Sz., Molnár I., Horváth B., Varmuzsa L., Utasi J., Magó P., Zakučki J., Kurnyák P., Mátyus I., Gálík I., Hadnagy A., Kecskés P., Sipos I., Kiskovács J., Szöke J., Nyirádi J., Hegyi I., Sörös I., Bartha I., Juhász L., Mandler L., Kormos A., Kiss M., Dudás J., Tóth J., Csabai M., Kókai Sz., Tolmácsi M., Novák I., Kormos I. és Karna B. **Szoboránba:** Odri Péter, Odri János, Odri Béla, Kraszulyák János, Kraszulyák Illés, Kraszulyák Ferenc, Kaucsár József, Tóth Mihály, Szögi Péter és Bergel Gusztó. **Bácsopolára:** Szalma Mihály.

— **ELESEN LÁT, mint a sas, diplomás optikus Kriszthaber szemüvegén.** Szubotica, Alekszandrova I. 590.

— **Székrekedésnél és emésztési zavaroknál** igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes »**Ferenc József**« keserűvizet. Reg. S. br. 15485/35.

CSANTAVIRI HIREK. A községi szociális bizottsága a község háza nagytérképében népes értekezletet tartott a szegény iskolás gyermekek téli segélyezése és felruházása céljából. Petrov Milán tanító a Vöröskereszt nevében a jómódú polgárok minél hathatósabb támogatását kérte és vázolta a nagy nincstelenséget, amiben télvíz idején a szegényeknek részük van. Határozati javaslatot dolgoztak ki a szegénysorsok minél nagyobb mértékű felruházására s a sajtó útján is felszólították Csantavir lakosságát, hogy ki-ki anyagi helyzetéhez mérten vegyen részt e nemes akcióban. — Szombatira virradó éjjel ismeretlen tettesek beörték Platikoszics Istvánné vágóhíd melletti üzletének kirakatát és a kirakatban lévő árut elopták. A rendőrség erőteljes nyomozást indított. — Katvanszki D. táncosnő tanítványai kitűnően sikerült záróvizsgabálat rendeztek a Dankó-féle vendéglő tancsalmájában. Az est keretében több modern tánc kerület bemutatására táncolták: Széger Anikó, Dér Irénke, Fircz Teruska, Molnár Piroška, Keczei Mészáros Terike, Vidákovic Mancika, Keller Mariska és Katka, Farkas Juliska, Dankó Teruska és Amáka, Kopunovic János, Utassy Mihály, Kalics Nándor, Dér Irénke, szólótáncra nagy sikert aratott. Fellépett még az Yvonne et Panthé világhírű táncművészpár és fergeteges tapsot aratott. A bálón szépségkirálynővé Széger Anikót, udvarhölgyeivé Fircz Terikét és Dér Irénkét választották.

— **Legszebb karácsonyi ajándékot** Barta i Drug foto-szaküzletében kaphatja, Noviszád, Kralja Petra I. 30.

— **Husznapi fogházra és 300 dinár pénzbírságra** ítélték egy kereskedelmi utazót. Szomborból jelentik: Dr. Skrabalo Mátó törvényszéki bíró hármastanácsa hétfőn délelőtt tárgyalta Szebedics Frányó 48 éves kereskedelmi utazó csalásainak ügyét. Szebedics, a vádirat szerint, a múlt év október 16-án költveleire ráhamisította Kamrad Konrad parabutyi kereskedő nevét. A költvelel szerint Kamrad 3000 kiló mézportot vásárolt, illetve költött le Szebedics cégtől. Léderer Dezső szombori nagykereskedőtől. Ugyanaz nap Szebedics elment Sztanicsra s ott Virág Lőrinc, majd Bruder Sebestyén kereskedők nevét hamisította egy-egy költvelelre, amely szerint Virág 250, Bruder pedig 200 kiló mézportot vásárolt a cégtől. Szebedics ezután hazatért Szomborba és Léderer-től felvette az öt megillető 700 dinár provizórt. A tegnapi tárgyaláson a vádlott beismerésben volt. Kijelentette, hogy abban az időben betegeskedett, családját is el kellett tartani, keresete pedig nem bizonyult elegendőnek a hármas teher elbírására. A bíróság Szebedicsét bűnösnek nyilvánította s az enyhítő körülmények figyelembevételével 20 napi fogházra és 300 dinár pénzbírságra ítélte. Az ítélet nem jogerős.

BACILLUSOKRA VADÁSZNAK A NÉMET BAKTÉRIUMKUTATÓK Azt még csak értem, hogy a vadász ló. És azt is értem, hogy a sebész vadgal. De azt sehogysem értem: mit csinál a Bacillusvadász az elejtett vaddal? **FANYAR TÓBIÁS**

— **Képeskönyvet, mesekönyvet** ajándékozunk karácsonyra: Schmolka könyvkereskedésből, Noviszád, Trg Oslobođenja 6. (Apolló-épület).

- 5 kérdés:**
1. Kik voltak a franktíreurok?
  2. Hol tette le III. Napoleon a fegyvert?
  3. Ki írta a Pál uccai fiukat?
  4. Körülbelül hány száz éve született Assisj Szent Ferenc?
  5. Miről nevezetes ez az évszám: 1222.

Válasz
tegnapi kérdéseinkre

Kérdés: Hány pint volt egy akó?
Felelet: 40.

Kérdés: Ki írta A harmincéves asszony című regényt?
Felelet: Honoré Balzac.

Kérdés: Mit jelent ez: sub auspiciis gubernatoris?
Felelet: Kitüntetéssel vizsgázott egyetemi hallgatókat az államfő gyűrűjével szokás doktorrá avatni.

Kérdés: Mikor volt Hunyadi János Magyarország kormányzója?
Felelet: 1444—1456.

Kérdés: Melyik csatában lóttek először puskaporral?
Felelet: Crécynél (1346) a száz éves angol-francia háborúban.

SZÍNHÁZ-FILM

Tizenegy magyar film startja

A budapesti filmműtermekben ezidőszerint tizenegy magyar filmet forgatnak, fejeztek be a közelmúltban, vagy készítenek elő forgatásra.

1. Földindulás. Kodolányi János darabja. Szereplők: Páger Antal, Kiss Ferenc, Eszenyi Olga.
2. Halálos tavasz. Zilahy Lajos regénye. Szereplők: Jávor Pál, Somlay Artur, Szörényi Éva.
3. Garzónlakás. Jádó. Irta: Tabódy Géza és Balogh Béla. Szereplők: Turay Ida, Simon Erzsébet, Rajnay Gábor.
4. Fűszer és csemege. Csathó Kálmán színműve. Szereplők: Somlay Artur, Szörényi Éva, Jávor Pál.
5. Szarajevó. Irta: Radványi Géza. Szereplők: Tasnádi Fekete Mária, Uray Tivadar, Kiss Ferenc, Törzs Jenő.

Novacrnján megkezdődött az iskolán kívüli népnevelés. Mint minden esztendőben, az idén is megkezdődött Novacrnján a téli iskolán kívüli népnevelés. Az előadásokat a Mezőgazdasági Egyesület rendezte nagy hozzájárulással. Az első előadás a Biacs Pál elnök megnyitószavai után Selmezy János titkár felolvasása után a Tanácsának kiadásában olvasta a Reggeli Újság Közműmegtartó "Hogyan védekezzünk gáztámadások ellen" című előadást, majd Osztrogonác Iván tartott szabadelőadást a cukorrépa, ricinus és napraforgómag termesztéséről. Befejtésül Grujics Alekszandar mérnök tartott előadást a trágyázásról. Az előadásokon közel százfőnyi hallgatóság jelent meg és nagy érdeklődéssel hallgatta az érdekes és tanulságos előadásokat.

Kulturstet Vojlovicán. A beográd-magyar egyetemi hallgatók nagy-szabású kulturstetted kedveskedtek vasárnap a vojlovicai közönségnek. A vendégszereplőket és a közönséget Ömböli András üdvözölte rövid beszédében. A prológust Thomka Miklós szavalt a nagyon ügyesen. Jeges Sándornak a Magyar népművészetért című munkáját felolvasta Dobó Antal. Ezek után Buzás Ede hegedűjátéka gyönyörködtette a hallgatóságot. Lövenberg Béla »A foga gyatonka« című népballadát adta elő hatásosan. Vastapsot kapott Kincses Zoltán református segédlelkész magyar népdalokkal mutatkozott be a vojlovicai közönségnek. Nótái annyira tetszettek a székely eredetű közönségnek, hogy megújították. Kincses szívesen tett eleget a közönség kívánságának. A műsor hetedik száma egy jelenet volt Nyiró József »A Jézusfaragó ember« c. színművéből. Előadták a beográdi »Bólyai Farkas« MEKE tagjai. A darabot Lövenberg Béla ismertette. A darab annyira tetszett a közönségnek, hogy siri csendben és feszült figyelemmel kísérték a játék menetét. Az egyetemi hallgatók tudásuk legjavát nyújtották.

6. Utolsó verecke. Irta: Z. Horváth János és Orbók Attila. Szereplők: Szelezky Zita, Csontos Gyula, Vaszary Piri.
7. Párba semmiért. Irta: Hunyady Sándor és Vaszary János. Szereplők: Csontos Gyula, Somlay Artur, Vaszary Piri, Berky Lili.
8. Bercsenyi huszárok. Irta: Z. Horváth János és Orbók Attila. Szereplők: Csontos Gyula, Lázár Mária, Szelezky Zita.
9. Éva rendet csinál. Irta: Pusztaszery Margit. Szereplők: Mály Gerő, Lukács Margit, Szilassy László.
10. A pénz beszél. Irta: Csepregy Béla. Szereplők: Dayka Margit, Szörényi Éva, Csontos Gyula és Mály Gerő.
11. Gül baba. Irta: Matolcsy Géza és Huszka Jenő. Szereplők: Szelezky Zita, Jávor Pál és Rajnay Gábor.

Minden szerepet külön-külön teljes tökélytel dolgoztak ki, úgy hogy megállapítható volt, hogy hivatásos színész tanította be őket. A színiakadémiát végzett budapesti Keresztessy Bélát a darab rendezőjét külön megtapsolta a közönség. Keresztessy Béla konferálása eseményszámba ment Vojlovicán. A vojlovicaiak megígértették a »Bólyai Farkas« műkedvelőivel, hogy az idei Szilveszter-estét is ők rendezik. Az egyetemi hallgatókat mélyen megindította a közönség ragaszkodó szeretete és kilátásba helyezték, hogy még gazdagabb műsorral jönnek Vojlovicára.

Kulturstet Padén. Padéről jelentik: Az Ifjúsági Egyesület szombaton kitünően sikerült kulturstetet rendezett. A megnyitóbeszédet Heib János nyugalmazott tanító mondta, ismertette a magyar irodalmat és nagyjairól tartott tájékoztató előadást, majd bejelentette, hogy a kulturstetek a jövőben rendszeresítik. A kultursteten több Petőfi, Arany és Tompa-költeményt szavaltak, a kulturstet szereplői szavaltokkal és énekzámokkal Árpádfy Bözsike, Herczeg Irma, Nagysiró Zsuzsika és Kalmár István voltak. A szépszámu hallgatóság lelkes tapsal jutalmazta az előadókat.

Szilveszterest a noviszádi Református Olvasókörben. A Református Olvasókör immár hagyományosan hangulatos Szilveszter estét ebben az évben is válogatott szórakoztató programmal tartja meg. Közismert az a tény, hogy erre az estére igen sokan jönnek és habár a rendezőség mindent elkövet, hogy minél több férőhelyet biztosítson, ajánlatosan minél előbb helyet a kör házfelügyelőjénél (Tel. 28-24) biztosítani. A Református Olvasókör január 13-án rendezte népviseleti bálját, valamint januárban magas színvonalu műsoros kulturstetet is. A Református Olvasókör műkedvelő gárdája ezen is szerepel és szorgalmasan készül Kodolányi János »Földindulás« című népdramájának előadására.

A hír szárnyán

Szived, te szöke bálvány,
Rossz néven ne vegye:
Rólunk beszél a város,
Meg a fél vármegye.

Hogy így, meg úgy, az ördög
Már pártfogásba vett:
Az én hiu szerelmem
Megrontja lelkedet.

Hogy én bolond fajankód,
Világtul elhagyott
Szélültött vigasságod,
Fetregő bud vagyok

Meghurcolt szöke asszony,
Pompás dolgunk lehet:
A hír szárnyára vett föl
S adott friss életet.

Hagyd hát örülni őket,
Szapuljanak tovább;
Gyönyör az, ha törődik
Velünk az egész világ!

SZABADKA GYULA

A bogojevói Bandi gulyás Dorozlovón. Az Iparos és Kereskedők Köre vasárnap este vendégül látta a bogojevói Iparoskör műkedvelő együttesét, amely a Papp-féle vendéglő nagytermében bemutatta a Bandi gulyás című három felvonásos népszínművet. Az előadásnak nagy sikere volt, a szereplőknek télt ház tapsolt szép teljesítményükért. Nehéz eldönteni, ki volt a legjobb és kik voltak kevésbé jók, így csak leközöljük a kitünő együttes szereplőinek nevét. A Bandi gulyást Nemes Pál rendezte minden dicséretet megérdemlően, a darab szereplői Bérés János, Nemesné Rozika, Tamaskó Antal, Farkas Károly, Bogya Annuska, Galambos Fábán, Rumi István, Szmolenszki Terike, Szűls Iluska, Herczeg Zsuzsa, Kálóczi József, Rumi Dani, Szelecnák Pál, Pocs Panika, Nemes Mihály, Hodány Antal, Repstock Mihály, Fehér Katica, György Katica és Nemes Pál voltak. A sugó tisztséget Günther József töltötte be.

10.000 pengős rejtvény pályázat. valamint »Élő illatok« címmel érdekes és ujszerű pályázat indul a Színházi Magazin duplaterjedelmű karácsonyi albumában. — Száz színész és színésznő fényképei és öszinte vallomásai, 7 nagy magyar író: Babay József, Babits Mihály, Bibó Lajos, Bókay János, Harsányi Zoltán, Kodolányi János, Móricz Zsigmond karácsonyi történetei, 7 nagy magyar festő: Edvi Illés Aladár, Gábor Móric, Herman Lipót, Komáromi-Kaiz Endre, Szőnyi István, Szűle Péter, Zádor István rajzai díszítik a karácsonyi számot, amelybe dr. Rácz Vilmos főszerkesztő irt cikket a Színházi Magazin első jubileumáról. Gyönyörű képekkel illusztrált részletes tudósítást hoz a Park Club jótékony célú előadásáról. A »Geoman-cia« című érdekes játék, hatalmas társasági és divatrovat, óriási énnépi viccrovat, »Karácsony 100 év előtt!«, »Tommy és az opera« és számos érdekes írás, a nagyszerű és mulatságos szindarab: »Klotild néni«, gróf Festetics Ilona folytatásos regénye, külön gyermekklap, dupla kézimunkamelléklet egészítik ki a gyönyörű albumot, melynek ára rádiómelléklettel együtt 10 dinár.

Az elcsesélt ember a noviszádi Katolikus Otthonban. A noviszádi Beltéri Katolikus Kör műkedvelő gárdája karácsony másodnapján, december 26-án, délutáni előadásban felújítja az Elcsesélt ember című színművet. Az előadást a Katolikus Otthonban rendezik.

Kitünően sikerült a topolai Katolikus Kör kulturdélutánja. Vasárnap délután tartotta a topolai Katolikus Kör és Katolikus Jótékony Nőegylet közösen rendezett kulturdélutánját. Ez volt a második téli kulturdélután és minden tekintetben kitünően sikerült. Az egyesület hatalmas nagytermet zsufolásig megtöltötték az érdeklődők és figyelmesen hallgatták az előadásokat, lelkesen ünnepelték őket és a két rendező testvéregyesület vezetését, akiknek fáradságot nem ismerő agilitása hozta létre a nívós kulturdélutánokat. Bevezetőül Csernik Bernadette karácsonyi költeményt szavalt, nagy sikerrel. Utána dr. Fárnek Dezsőné felolvasta a Reggeli Újság Közművelődési Tanácsának előadássorozatából Bőrcsók Erzsébetnek »A magyar asszony hivatása« című tanulmányát, amelyet a hallgatóság nagy figyelemmel hallgatott végig és lelkesen megtapsolt. Lőrinc Lenke magyar nótákat zongorázott, nagy hozzáértéssel és sikerrel, majd Kiss Lajos banktisztviselő felolvasta Szalay Lászlónak egyik falusi tárgyú, humoros novelláját, amelyet a közönség szintén hosszan megtapsolt. Ezután Pa'usek Mariska a topolaiak kedvenc műkedvelője négy magyar nótát énekelt el. Acsádi Ionka zongorakísérettel. A közönség szünni nem akaró tpsall ünnepelte a kitünő hangú énekest és zongorakísérőjét. Befejezésül kis iskolás leányok karácsonyi jelenetet mutattak be, amely szintén nagy sikert ért el. A szép sikeren felbuzdult a két rendező testvéregyesület elhatározta, hogy a jövőben gyakrabban rendeznek kulturdélutánokat.

A noviszádi önkéntes tűzoltók ünnepélye. A noviszádi Önkéntes Tűzoltók második számú, szalajkai csoportja műsoros estet rendezett, amely kitünően sikerült. A műsoron több egyfelvonásos és magán-szám szerepelt. Rendező Mrgyánov N. volt. A műsor utáni táncversenyen rendezett szépségversenyen díjat nyert Pálinkás Klárka, Nánási Évike, Belyánszki N., Kuzmánovics Mária, Belyánszki D. és Pavlovics D.

Előadás a szubotici Katolikus Kör magyar tagozatán. A szubotici Katolikus Kör ifjúsági szakosztálya újabb kulturelőadásokat rendezett. Az előadások keretében a Reggeli Újság Közművelődési Tanácsának előadássorozatából Vető György: Napkeltétől-napszálltáig és Andrée Dezső: A gyermek az exotikus népek babonáiban című dolgozatokat olvasták fel. Előadók Szögi István és Domonkos Mihály. Az előadásokon mintegy 150 főnyi hallgatóság jelent meg.

Noviszádi gyermektáncosnők felépnek a királyi udvarban. Kovács Magda tánctanárnő tanítványai december 24-én a királyi udvarban lépnek fel gyermekelőadás keretében. A szereplők között van három noviszádi kis művésznő Lichtenberg Lili, Fratucán Milena és Szavinisek Antónia. A szereplők nagy lelkesedéssel készülnek a nagyjelentőségű eseményre. Az előadáson Vécsey Klári, a kis becei táncművész is szerepel. Itt említjük meg, hogy Kovács Magda, aki éveken át Noviszádon működött, igenszép sikereket ért el Beográdban. Hajnal című gyermekdarabját szép sikerrel adták elő, s legközelebb az Asszonyok Golgotája és az Élet drámája című darabjai is előadásra kerülnek.

KÖZGAZDASÁG

A borraivalót és a tizenharmadik havi fizelést is megadóztatják

A jövő hónapban kezdik meg az alkalmazotti adókönyvecskéék ellenőrzését

A noviszádi pénzügyigazgatóság közleményt adott ki az alkalmazotti adó fizetésére és ellenőrzésére vonatkozóan.

Az alkalmazotti adó fizetésének ellenőrzését valamennyi munkaadónál minden év januárjában végzik. A jövő esztendő januárjában a noviszádi pénzügyigazgatóság ellenőrző szervei bejárják a vállalatokat, valamint egyéb munkaadókat és ellenőrzik az alkalmazottak adókönyvecskéit.

A törvény szerint adó fizetendő az alkalmazott minden néven nevezendő jövedelme után. A szerződésben megállapított rendes havi vagy évi javadalmazás után a törvény 89. paragrafusának értelmében adó fizetendő,

akár készpénzben, akár természetben kapja azt az alkalmazott. A nem állandó jövedelmek után — mint borraivaló, tizenharmadik havi fizetés, tantiém, különböző jutalom stb. — a törvény 96. szakasza alapján vetik ki az adót.

A pénzügyigazgatóság ezután is felhívja a munkaadókat arra, hogy legkésőbb január elsejéig valamennyi alkalmazott részére adókönyvecskéket szerezzenek be.

A könyvecskébe be kell vezetni azt is, hogy az alkalmazott mennyi borraivalót kap havonta. Ez fő-

leg a borbélyok, szállások és vendéglősök alkalmazottaira vonatkozik. A vendéglősök kötelesek kiszámítani, mennyi ilyen borraivalót kap az alkalmazott összesen és az ennek megfelelő adót bélyegeken be kell ragasztani a könyvecskébe. Ha a szállósnak vagy vendéglősnek husznál több alkalmazottja van, készpénzben kell fizetni az adójukat.

A háztulajdonosoknak szintén kötelessége, hogy a házmesterek részére adókönyvecskéket váltssanak és a borraivalók, valamint a kapukulcs utáni jövedelem havi átlagösszegét a könyvbe bejegyezzék és az adót bélyegben lerójják.

A jövő hónapban — mint már említettük — a pénzügyigazgatóság ellenőrei járják végig a munkaadókat és ellenőrzik az adófizetést, ezért az alkalmazotti adókönyvecskéket ajánlatos még január 1-ig beszerezni.

»»»»» * «««««

Meghosszabbították a jugoszláv-holland kereskedelmi szerződést. A beográdi holland-követség és a jugoszláv külügyminisztérium jegyzékcserejével 1940 szeptember 30-ig meghosszabbította a két állam között 1936 szeptember 25-én megkötött kereskedelmi szerződést.

— De a francia király most is háborúra készül ellenünk!

— Készül, igen, de még nem üzenté meg. Ma még békében vagyunk vele.

— S a levelek?

— Ön a vizsgálat során bizonyosan meg fogja ismerni tartalmukat. Majd látni fogja, hogy semmi terhelő sincs bennük. Egyszerűen a király jóindulatát és pártfogását kértem bennük ügyeinkre nézve.

— Magánügyeire, fenség, vagy az ország javára is?

— Ez az értelmezésüktől függ. S ha az ország javára kértem, — mondjuk, így fogják értelmezni, — mi rossz van abban? Mért ne kérhetnék kiméltet annak az országnak számára, amely a keresztény Európához tartozik, amely annyit vészett a Nyugattól s melynek fölshabadításáért Szentgottárdnál, Budánál annyi francia vér is folyt?

— Igaz, igaz, — ismerte be Rákóczi szavainak igazságát a százados.

— Egy eshetőség van, — mondotta még Rákóczi, — hogy Longuevalt megfizették s ennek folytán ő mindenféle összeesküvési vádakot fog emelni ellenem. De a mi törvényeink szerint magyar nemes embert nem lehet elmarasztalni idegenek tanúsága alapján!

— A birodalmi törvények szerint igen, — jegyezte meg Lehmann.

— Lehetséges. De vigyázzon jól, kapitány ur. Longueval sohasem volt jeien, amikor én magyar urak-

(354)

kal érintkeztem; soha ő előtte pontakáról szó nem esett. Mit vallhat és tanusíthat tehát ő egyáltalán?

— Nem vitt ő szóbeli üzeneteket is?

— Vitt, természetesen. De ki alapítja meg, hogy az volt-e a valódi üzenet, mint amelyet ő esetleg valómásában előtár? Bármilyen furcsák legyenek is a német törvények, egy ember, egy áru ó vallomása alapján nem lehet hallra itélni egy német birodalmi herceget, aki mellett királyok teszik ki magukat!

Lehmann fölkel az asztal mellől s így szól:

— Mindaz, amit elmondott, fenség, a lelkem mélyéig megzavart. Ugy látom, itt valami szörnyű igazságtalanság készül s eddig ennek a rettenetes dolognak voltam én vak eszköze!

Rákóczi nyugodtan ült a helyén, pedig lángoló érdeklődéssel várta, hová fog kilyukadni Lehmann.

— De leginkább az zavar meg, hogy fenségédért a saját királyom is kezeskedik! Ha azt a kitünő és hatalmas állást veszem, amelyet ő elfoglalt a birodalomban, erre a beavatkozásra máris szabadon kel-

lett volna bocsátaniok fenségédet!

— Az igazság fogja megnyitni előttem a börtönajtót, — mondotta csöndesen Rákóczi.

— Az igazság, fenség? Ott van két sírdomb, kint a temető szélén. Zrinyi és Frangepán sírja, ott van az igazság é'temetve!

Rákóczi fölállt, odament a századoshoz és megszorította a kezét.

— Ön nemes és tisztelkű ember, kapitány ur, — mondotta különös komolysággal. — Ki sem tudom mondani, mennyire vigasztaló rám nézve, hogy önben igazságos férfira és barátira találtam!

— Az vagyok, fenség s előbbi viselkedésemnek az a magyarázata, hogy bűnösnek hittem önt. Ma már látom, hogy nem több, mint áldozat. További magatartásomat ehhez a fölismeréshez fogom szabni, fenséges uram!

— Valóban, ön sokat tehetne érdekeimben, kapitány ur.

— Szóljon, fenség s amit lehet, máris megteszek.

— Lehetséges volna-e, hogy más, egészségesebb helyiségben helyezzen el, százados ur?

— Pár nap alatt meg fog történni, nagyságos uram.

— Kaphatnék könyveket és írószereket?

— Tessék összeállítani a kívánt könyvek jegyzékét s komornyikja holnap mehozhatja Bécsből. Fenséged íróládikóját, amelyet idejöttékor elkoboztunk, még ebben az órában kezébe adom. S akár egyedül étkezni, fenség?

— De szó se róla, százados ur. Akkor se volt terhemre, amikor ellenségem volt; csak nem akar megfosztani társaságától most, amikor barátok lettünk?

— Köszönöm, fenség, — felelte Lehmann meghajolva s komolyan hozzátette: — A továbbiakról pedig gondolkodni fogok.

Rákóczi nem tudta, hová céloz ez utóbbi szavaival Lehmann, de valahogyan úgy érezte, hogy helyzete és jövő kilátásai egyszerre megváltoztak.

Ettől kezdve teljes bizalommal volt a kapitány iránt és őszinte szeretetet és nagybecsülést is érzett iránta.

Még csak álmában sem sejtette, hogy ezen a nevezetes délutánon tulajdonképpen sorsot cseréltek!

A BÍRÓSÁG

— Nos, Öttingen, mi van a Rákóczi elleni eljárással? — kérdezte Lipót császár az udvari kancellária elnökétől, ezeknek a napoknak egyikén.

— Longueval mindent jegyzőkönyvbe mondott, fenség, — felelte a görnyedt hátu, rosszképű aggastyán.

— Más tanu nincs ellene?

— Nincsen, fenség. Szirmay és a Vayak mindent tagadnak, hasonló-

ÉLETBELÉPETT A MOTOROS-JÁRMŰVEK KÖZLEKEDESÉT KORLÁTOZÓ RENDELET

Vasárnapi számunkban részletesen ismertettük a motorosjárművek forgalmának korlátozására kiadott második számú kormányrendeletet, amely a személykocsik használatát csak reggel 6 órától este fél 10 óráig engedi meg. Az új rendelet december 18-án jelent meg a Hivatalos Lapban, tehát tegnap, kedden életbelépett.

»»»»»*«««««

□ A téli gyümölcsről ír a Növényvédelem és Kertészet legújabb száma. Cikkeket közöl még a szőlő egy új őrési károkat okozó betegségről, hasznos madaraink téli gondozásáról és etetéséről, a szőlőmoly új irtási módjáról, az alföldi almamoly-védekezéséről, a folytontermő szamócáról, a mag nélküli gyümölcsjodonságokról, a gyümölcsraktárról, a jó oltóveszszőről stb. A dusan illusztrált két szaklapból a »Növényvédelem« kiadóhivatala (Budapest, V., Vécsey-utca 4.) egy alkalommal e lapra való hivatkozással díjtalanul küld mutatványszámot.

□ Mesterképző tanfolyam Noviszádon. A noviszádi kereskedelmi és iparkamara mellett működő iparfejlesztési intézet mesterképző tanfolyamot rendez a kőműves, ács, kőfaragó és kútfúrógépek részére. A tanfolyam január 2-án kezdődik és hat hétig tart. Naponta délután 3-tól 6-ig lesznek előadások az intézet tantermében. Jelenkezni a tanfolyamra a kamara épületében az első számú szobában lehet. A tandíj összesen 200 dinár.

képpen a két Okolicsányi, Sándor Gáspár és Szluha Ferenc még azt is tagadják, hogy az elmúlt hónapokban találkoztak volna Rákóczi-val. Nincs más bizonyíték a kezünkben, mint Longueval vallomása.

— S Rákóczit magát még nem hallgatták ki?

— Nem, felséges uram. Előbb a bíróságot kell megalakítani.

— Tegyen erre nézve előterjesztést, kancellár ur.

— Engedelmével, felséges uram. Elnöknek gróf Buccelinit ajánlom, annál is inkább, mert föltétlenül kész rá, hogy fölséged akarata szerint hozza meg az ítéletet.

— Rákóczi az reám nézve, amitől tövis az oroszlan talpában, — mondotta Lipót gonosz tekintettel.

— Ki kell huzni, felség, habozás nélkül! — hajlongott Öttingen még gonoszabb ábrázattal.

— Meg kell halnia! — mondotta halkán Lipót.

— Felső, a bíróságban magam is szeretnék résztvenni, — ajánkozott készséggel Öttingen.

— S ki lesz az előadó?

— Eilers János császári haditanácsost, a titkos tanács titkárát szemeltem ki erre a föladatra, felséges uram. Kemény, elhatározott ember, aki nem riad vissza semmitől. Eilerst és Buccelinit az is ajánlja erre a szerepre, felség, mert 1687-ben mindkettőjüket honosította a magyar országgyűlés, így meggyöngyül Rákóczinak az az előrelátó kifogása, hogy idegenek bíráskodnak fölötte.

A világ kőolajtermelése emelkedett

Románia huszonöt százalékkal több kőolajat hoz felszínre, mint a háboru előtt

A háboru — mint általánosan ismeretes — gazdasági téren a kőolajtermelést érinti legközelebről. Angol szakértők szerint a világ kőolajtermelése a háboru kitörése óta emelkedett.

A növekedés 3.3 százalékra tehető,

ami igen jelentős, ha tekintetbe vesszük, hogy a háboru kitörése előtt már minden háborura készülő ország hatalmas kőolajkészletet gyűjtött.

A legnagyobb ugrást Egyiptom kőolajtermelése mutatja. Ez szeptember óta 86 százalékkal emelkedett.

Utána Románia következik.

***

□ Egyiptom élénken érdeklődik a jugoszláv kivitel iránt. Egyiptom bevitele a háboru miatt megakadt. A beográdi Jug. Kurir értesülése szerint az egyiptomi gazdasági körök élénk érdeklődést tanúsítanak a jugoszláv gyapotszövetárak, füstölthús, konzervek és kémiai termékek iránt. Valószínű, hogy Jugoszlávia kivitele Egyiptomba ebben az irányban emelkedik.

□ A bácskogradistai földműves Hitelszövetkezet közgyűlése. Vasárnap tartotta a gradistai Hitelszövetkezet rendes évi közgyűlését a község háza tanácstermében Ujvári József elnöklétével. Az elnöki megnyitó után a jelentések hangzottak el. A szövetkezet forgalma emelkedik, behajthatatlan követelése nincs, veszteség nem érte. Az a'apszabályok módosítása során a gyűlés az igazgatósági tagok számát 6, a felügyelőbizottságát 4-ben állapította meg. Az egy tagnak egy üzletrész után

amelynek naftakitermelése 25 százalékkal növekedett.

Venezuela termelése szintén növekedett, de csak 8 százalékkal. Ezzel szemben Mexikóban most kevesebb kőolajat hoznak felszínre, mint a háboru előtt. Amerika termelése változatlan maradt.

Az egész világ kőolajtermelésének 61 százalékat az Északamerikai Egyesült Államok adják. Utána Oroszország következik 10.5 százalékkal, majd Venezuela 10, Irán 4, Holland Keletindia 4, Románia 2.2 és Kolumbia 1.1 százalékkal.

Tehát a benzinszállítás terén a háboruban a legfontosabb szerepet Északamerika játssza.

nyújtható kölcsön legmagasabb összegét 1500 dinárban, a szövetkezet által elfogadható legnagyobb betét összegét 20 ezer dinárban, az igazgatóság által fölvehető legmagasabb kölcsön összegét százezer dinárban szabta meg a gyűlés. Meghagyta a gyűlés az eddigi felelősségi arányt, mely a jegyzett üzletrészeknek ötszöröség terjed. A szövetkezet központi képviselővel Ujvári Józsefet bízták meg. Igazgatósági tagok lettek Ujvári József, Kovács Lajos, Surján Mihály, Molnár János, Suta János és Szalós Mihály. A felügyelőbizottság tagjai: Vasas József, Benkő Boldizsár, Nacsa Ferenc és Kovács Ferenc. Ügyvezető könyvelő Czirják János, pénztáros Botka János. A gradistai hitelszövetkezet 1910-ben alakult 144 tag és 144 üzletrésszel. A tagok száma most 228, 683 üzletrésszel. Harmadéves működése alatt a szövetkezet igazgatósága legutóbb a 4935. kölcsönt szavazta meg s a folyósított kölcsönök összege meghaladja a 3 millió dinárt.

ROMANIABA CSAK JÓ KÜLFÖLDI VALUTA ELLENÉBEN SZABAD JUGOSZLAV ÁRUT SZÁLLITANI

Beográdból jelentik: Miután Romániával megszüntették a kliring-fizető rendszert, az áruforgalmat és fizetési módot teljesen átszervezik. A Narodna Banka devizabizottsága a jövőben csak olyan Romániába irányuló jugoszláv szállításra ad engedélyt,

amelynek ellenértékét a szállítók szabad és elsőrendű külföldi valutában kapják meg.

A Narodna Banka devizabizottsága utasította a szállítókat, hogy ha a romániai megrendelésre az eddigi kliring szerződés alapján befizetéseket eszközöltek, de az árut még nem kapták meg,

követeljék a befizetések érvénytelenítését,

illetőleg a befizetett devizák visszatérítését.

»»»»»*«««««

□ A »Muravidéki hét« mérlege.

Murszkaszubotáról jelentik: A murszkaszubotai idegenforgalmi társaság most tartotta széleskörű összejövetelét, amelyen elkészítették a nyár folyamán rendezett »Muravidéki hét« mérlegét. A Muravidéki hét gazdasági és kulturális bemutató anyagi része a következőképp zárult: kiadások: a kiállító barakok építése 68.000, hirdetések 42.679, jelvények 8.138, személyzeti kiadások 30.000, egyéb kiadások 58.582, összesen 207.399 dinár. Bevételek: belépőjegyek 80.000, barakbérlet 78.000, színelőadás 3.468, borkiállítás 10.078, jelvények 4.157, segély 5.000, összesen 190.789 dinár. A hiány 16.610 dinár, de ezt fedezi a barakok után megmaradt épületanyag.

— S hány tagból fog állani a bíróság?

— Zrinyiek bírósága öt tagból állt, felséges uram, legyen ugyanannyi most is.

— Helyes tehát. S ki lesz a másik két bírós?

— Majd kiszemelek még két alkalmas embert, felség. Akad elegendő, ha arról van szó, hogy történelmi magyar családot kell porba dönteni!

— Irassa meg tehát a kinevezéseket, kancellár ur, hogy mihamarabb aláírhassem. Sietve le kell bonyolítani az ügyet, mert az asszonyok kezdik fejemre gyujtani a palotát: a német kiskirályok, meg az angol és a porosz király máris pártfogó levelekkel és üzenetekkel zaklatnak. Szét kell vágni a gordiusi csomót, kancellár ur, míg föloldására nem kényszerítenek!

— A bíróság haladéktalanul meg fogja kezdeni működését, felséges uram. Mi történjék a többi hetvenöt gyanúsítottal, a kalocsai érsekkel s főként Bercsényivel? Most már kétségtelen, hogy az utóbbi Lengyelországba szökött.

— Mi az ön véleménye, kancellár ur?

— Bercsényi ellen, aki Rákóczi testi-lelki barátja s kétségtelenül az összeesküvés lelke, körözőlevelet kell kibocsátani, felség. A többi letartóztatásokkal s főként Széchenyi kalocsai érsekével várni volna tanácsos addig, amíg a francia háboru kérdése el nem dől. Ily tömeges és feltűnő elfogatások nagy izgalmat keltenének Magyarországon és esetleg megzavarnák

azoknak az ezredeknak a verbuválását is, amelyeknek fölállítását ott tervbe vettük.

— Jól van tehát, kancellár ur, cselekedjék ezek szerint. Rákóczit keményen őrzik a fogságban?

— Ah, e tekintetben semmi kifogás nem lehet, felség! Kertzl ezredes jelentette, hogy olyan börtönre akadt Lehmann századosban Rákóczinak, akinél különben kívánni sem lehet. Még a kenyeret és a húst is maga vágja föl, nehogy levelet vagy reszelőt csempészhessenek be hozzá; még a lehelletét is ellenőrzi. Lehmann valóságos farkas a farkasok gyöngyével, felség, a végén gondolni kell majd a megjutalmazására!

— Mindez nagyon megnyugtató, kancellár ur. Nem akarok úgy járni Rákóczival, mint V. László járt Hunyadi Mátyással, aki megszökött a karmai közül s aztán trónjára ült!

— Ennek a lehetősége is ki van zárva, felség, amíg nekem befolyásom van az ügyekben! — fitogtatta szolgálatkészségét és fontosságát a kancellár.

Sietett is, hogy a bíróság kinevezése és megalakítása haladéktalanul megtörténjék, aztán pedig, hogy a bíróság kiszálljon Bécs-új helyre, Rákóczi kihallgatása végett.

A bíróság tagjai Bécs-új helyre a várparancsnokság nagytermében ültek össze, egy zöld posztóval betakart hosszú asztal egyik oldalán ült középpont, felfuvalkodott ábrázattal Buccelini.

Az asztalon középpont fészület, mellette karosgyertyatartók.

Az asztal végén Kertzl ezredes ült, hogy az elnök rendelkezéseit fogantossítsa; az előszobában pedig Lehmann százados tartózkodott, hogy Kertzl utasításainak eleget tegyen.

— A bíróság ülését ezennel megnyitom, — szót komor hangon az elnök. — Targyalni fogjuk a Rákóczi Ferenc és társai ellen folytatott felségárulási és hűtlenségi pert. Kérem az előadó urat, ismertesse a per eddigi anyagát.

Eilers haditanácsos előadta az ügy előzményeit, Longueval első versaillesi utazásának történetét s részletesen elbeszélte, hogy a kapitány, fölismerve az ügy veszélyes voltát, mint jelentkezett önként Öttingen grófnál Rákóczi második levelével.

— Igen, így történt! — hagyta helyben a kancellár.

Az előadó aztán ismertette Longueval kicsinált feltartóztatásának történetét és Bécsbe történt visszakerülését után a hadbíró elölt tett vallomását, amelyben az »összeszerkesztés« részleteit igazán és hűen fölfedte.

— A gyanu tehát alapos volt és a vád bebizonyítást nyert, — összegezte előadását a haditanácsos. — Itt vannak Rákóczi levelei, a francia király, illetve Barbesieux hadügyminiszter sajátkezű írása, amelyek Longueval vallomását megerősítik és igazolják, — mondta még a haditanácsos, majd így folytatta:

(Folytatjuk)

KERESKEDŐK és IPAROSOK ISMERETTÁRA

Ipartörvény - Mestervizsgák - Jogismeret - Kereskedelmi jog - Munkásbiztosítás - Bankügyletek - Számtan - Könyvelés - Levelezés - Kalkuláció - Üzemtan
Háromszázötven fejezetben minden tudnivaló

33 közlemény

Második rész

Általános jogi ismeretek

A dologi jog a személyek valamely dologhoz való viszonyát szabályozza, a kötelmi jogban mindig személyek — a hitelező és az adós — állanak egymással szemben. Gyakran előfordul az is, hogy több adós áll szemben a hitelezővel, illetve a hitelezőkkel. Az egyetemlegesség (solidaritást) azt jelenti, hogy mindegyik adós az egész kötelezettségnek eleget tenni tartozik.

Kötelelem (obaveza) vagy hitelezői és adósi jogviszony keletkezhetik:

1. a felek akaratából, vagyis a felek jogügyletei által (pravni posao). A jogügylet lehet:

a) kétoldalu (dvostrani) mint pl. az adás-vétel, amikor mindkét félnek azonos elhatározása szükséges, hogy kötelmi viszony keletkezzen, lehet a jogügylet egyoldalu (jednostran), amikor egy személy akaratelhatározása is létrehozza a jogi hatást (pl. végrendelet). Továbbá:

b) visszterhesek (za naknadu) pl. adás-vétel és ingyenesek (bez naknade) pl. ajándékozás, aszerint hogy abból mindkét, vagy csak az egyik félre nézve származik vagyoni előny.

Végül vannak:

c) élők között (među živima) pd. adás-vétel és halálesetre szóló jogügyletek (za slučaj smrti) pl. végrendelet, amelyek közül az elsónél a kötelmi viszony még a felek életében beáll, míg az utóbbinál csak valamelyiknek halála esetén (az örökös csak az örökhagyó halála után léphet fel követeléssel, míg az örökhagyó életében, ha tud is a végrendeletéről, semmi joga nincsen);

2. kötelelem tiltott cselekményből is keletkezhetik (a tolvaj a lopás által a kárt szenvedettnek adósává válik a lopott tárgy értékéig);

3. kötelelem keletkezik egyéb körülményekből is, pl. a szülő gyermekét, a férj családját eltartani, a feleség férjét lakóhelyére követni tartozik stb.

A kötelelem megszűnik a hitelezői és adósi jogviszony teljesítése (ha kifizeti az adós a tartozásait), beszámítás (ha a hitelező viszont tartozását beszámítják a fizetésnél) elengedés, elévülés, halál, lehetetlenné válás stb. által).

Késedelmes teljesítés esetén a hitelező kamatokat is követelhet.

A SZERZŐDÉS (Ugovor)

A szerződés, két vagy több személy kölcsönös és egybehangzó akaratnyilvánítása valamely jogviszony létesítésére. A szerződést ajánlat előzi meg, amelynek elfogadásával a szerződés megkötöttnek tekintendő feltéve, hogy a felek mindegyike cselekvőképés volt, erőszakot, félelemkeltést nem alkalmaztak és a szerződés teljesítése erkölcsileg vagy jogilag nem lehetetlen.

A szerződés nincs alaki feltételekhez kötve. Aki automatába egydinárost dob be, az automata tulajdonosával már (adás-vétel) szerződést kötött.

A szerződést ritkán teljesítik nyomban megkötése után. A teljesítés biztosítására szolgálnak a szerződés megerősítését célzó intézmények, a foglaló, a kötbér a bánatpénz és a kezesség.

A foglaló (kapara) az a pénzösszeg, amelyet a szerződés megkötése alkalmával a megkötés külső jeléül adnak. Ha a szerződés teljesítése közös elhatározás folytán, vagy lehetetlenné válás miatt nem történik meg, a foglaló visszajár. Ha a meghiusulás valamelyik fél hibájából következik be, a kapott foglalót a hibás fél kétszeresen tartozik visszaadni, míg az adott foglalót elveszti.

Kötbért (konvencionálna kazna) akkor kell fizetni, ha a szerződést vagy egyáltalán nem, vagy nem a szerződésnek megfelelő módon, helyen vagy időben teljesítik.

A **bánatpénz** (odustatna globa) nem annyira a szerződés biztosítására szolgál, mint inkább büntetést jelent a nem teljesítő fél terhére. Ugyanis ha bizonyos nagyságú bánatpénzt kötnék ki, annak feláldozásával bármelyik fél visszaléphet a szerződéstől.

A **kezesség** (jemstvo) szintén a szerződés biztosítására szolgál, azonban nem dologi biztosíték, hanem egy másik fél osztozkodása az adós felelősségében. A kezesség kétféle lehet, egyszerű közösség amikor a kezes csak akkor tartozik teljesíteni, ha az eredeti adós ellen sikertelenül vezettek végrehajtást, míg a készfizető kezes az adósával egyetemlegesen felel, tehát a hitelező az egész tartozását közvetlenül a kezes ellen is fordulhat.

(Folytatjuk)

Az Újpest Beogradban, a Ferencváros Szomborban?

Amióta ismeretessé vált, hogy a Ferencváros karácsony két napját Noviszádon tölti, számos bácskai egyesület skarta megragadni a kínálkozó alkalmat a népszerű zöldfehér csapat vendégjátékának megrendezésére. A Ferencvárost többek közt meghívta a novivrbászi Duleisz, a szubotical ZsAK és legutóbb a szombori ZsAK is, az utóbbi január 14-re, amikor a magyar csapat törökországi utjáról már vissza-

tért. Nem valószínű azonban, hogy a Ferencváros Noviszádon kívül más bácskai helységbe is ellátogatna.

Jugoszáviában tölti az ünnepeket az Újpest, a magyar bajnok és a KK tava yi győztese is. A pesti lilafehérek december 24-én Beogradban a Jedinsztvo ellen, december 25-én ugyan csak Beogradban a BSK ellen és december 31-én Borovón a Bata SK ellen játszanak.

***

MOMIROV ÉS POPOVIC Vezetik A FERENCVÁROS NOVISZÁDI MÉRKŐZÉSEIT

A noviszádi alszövetség Játékvezető Testülete a soronlevő nemzetközi és serlegmérkőzésekre a következő játékezeteket jelölte:

December 25: Vojvodina—Ferencváros Momirov, előmérkőzés: Vojvodina B—Textil Sztárcevic, a főmérkőzés partjezői Hajdu és Kovács.

December 26: Jugoszlávia—Ferencváros Popovcs Csátó, partjezők Sztójánovic és Huszka.

December 31: NAK—Radnicski karácsonyi serlegmérkőzés Kovács, Iztra—ZsSK karácsonyi serlegmérkőzés Pastyán.

««(IIII)»»

KIK A LEGJOEB JUGOSZLÁV TENISZEZŐK?

A Zagrebban székelő jugoszláv tenisz-szövetség most hozta nyilvánosságra hivatalos ranglistáját, amely így fest:

1. Puncsec (Zagreb).
2. Mitics (Zagreb).
3. Pa'lada (Zagreb).
4. Kukulyevics (Zagreb).
5. Schaeffer (Zagreb).
6. és 7. holtversenyben Radovanovic (Beograd) és Szmerdu (Beograd).
8. László (Beograd).
9. Friedrich (Zagreb).
10. Berta (Beograd).

««(★★★)»»

ASZTALI TENISZ

A Szubotical TTC ismét megnyerte az országos csapatbajnokságot, amelyet Zagrebban rendeztek. A szubotical Magyar Olvasókör kiténő együttese (Harangozó I, Koncz, Harangozó II) a kétnapos versenyen valamennyi ellenfelét legyőzte, legtöbbjét 5:0 arányban s a mutatott játék alapján nemcsak Jugoszávia, hanem Európa egyik legjobb csapatának bizonyult. A két noviszádi csapat (Katolikus Olvasókör és Református Olvasókör) mérsékelt sikert aratott. A verseny végleges helyezési sorrendje: 1. Szubotical TTC, 2. Makkabi (Zagreb), 3. Hermes (Lyublyana), 4. HASK (Zagreb), 5. Uránia (Zagreb), 6. Cseh Tenisz Klub (Beograd), 7. Keresztesek (Sztáribecse), 8. Mladika (Lyublyana), 9. ROK (Noviszád), 10. Makkabi (Oszijek), 11. ROK (Noviszád).

Rövid sport hírek

A NAK kerékpáros szakosztályának összes tagjait kérem, hogy ma este fél-nyolc órára jelenjenek meg fontos ügyben a Botos-vendéglőben levő klubhelyiségben. — A szakosztályvezető.

Jevrem Tomics testnevelési miniszter fogadta az ujjonnan alakult Szerb Tenisz Szövetség küldöttségét, amely átnyújtotta a miniszternek a szövetség alapszabályait.

Uj tenisz KK kiírását javasolja a magyar szövetség. A serlegturnán a terv szerint Jugoszlávia, Németország, Olaszország, a Csehmorva Védnökség és Magyarország válogatott csapata venne részt.

Bécsben a karácsonyi ünnepek után nemzetközi jégkorongturnát rendeznek, amelyen magyar részről a BKE csapata indul.

Olaszországban vasárnap rendezik meg az Olasz Kupa negyedik fordulóját, amelynek érdekesebb mérkőzéseit a következők: Ambrosiana—Torino, Fiumana—Liguria, Bo'ogna—Livorno, Triestina—Lazio, Bari—Catania és Novara—Milano.

««(IIII)»»

!!!

A tekéző sport hírei

A noviszádi Gragyanszki összes játékosai jelenjenek meg ma este 8 órára a Beck-pályán fontos megbeszélésre és az egyéni bajnokság lejátszására. Holnap a Gvözgyárral játszunk barátságos mérkőzést a Lira-pályán. — A csapatkapitány.

««(★★★)»»

JÓL SZÁMITOTT

Apa és fia sétálnak, hirtelen támadt szél lekapja a fiu fejéről a kalapot és messzire elviszi. A porfelhőben nem is látja, hogy merre. Utána iramodna, de az apa nem engedi.

— Jegyezd meg magadnak, sose szaladj a kalapod után. Mindig akad egy szolgálatkész embertársad, aki kisegít ebben.

És ahogy hátranéznek, már hozzá is valaki lélekszakadva a kalapot.

Ez a jel minden égő csúcsán, szavatol a minőségért

Szöllő az északi sarkon

Hatvanmillió esztendő múlva van több ma is itt levő növénynek

Sir Albert Seward, a Cambridge-ben évekig a növénytan professzora volt és egyik világhírű szak tekintélye az őslénytan botanikájának.

rekonstruálni tudják a többszáz millió esztendővel ezelőtti világot.

Nagy geológiai megrázkódtatások következtében magvak, levelek és virághimpor szemcséi estek és ágyazódtak be az iszapba, amely megkővesedett és örök időkre megőrizte a bennük maradt növények jellegzetes formáját.

némelyik növényünk ma is csak-nem éppen olyan, mint amilyen-nek kétszáz millió évvel ezelőtt lennie kellett.

AZ EMBER JELENTÉKTELENSÉGE

Hatvanmillió évvel ezelőtt — fejtegette Seward professzor — egy azóta rég elsüllyedt világrész terült el Észak-Irország és Nyugat Skócia, valamint az Északi sark között: a nevezetes Thule világa, amelyből fosszilis maradványokat találtak többek között a Hebridák szigetén is.

A tanár ezután képezelhetl utazásra vitte hallgatóit, vissza Thule idejébe. — Az ember — mondta — mögöttünk marad, mielőtt utazásunknak egytől egyig megmennek. Gyönyörű virágok népesítik be a tájat, ahol járunk.

Az ember jelentősége elképzelhetetlenül kicsiny a természetben.

Csak a szellemet lehet becsülni, amely összekapcsolja a végtelennel és örökkel.

Nagy különbség a fosszilis és a mai flora között Észak-Európában, hogy nem egy olyan virágunk és növényünk, amely millió éveken ezelőtt Észak-Európában nőtt, ma a Távol-Keleten található. Például a levelét nem hullató, tölcéses virágú Abúlia cserje, amelyet Kínából hoztak be angol üvegházakba és kertekbe.

— Ami történt, — mondta Sir Albert — azt nehéz, sőt lehetetlen megmagyarázni a világrészek mozgásának elmélete nélkül. Mint a jéghegvek, mint a felhők, úgy vannak a kontinensek is, csak végtelen lassan.

SZÖLŐ AZ ÉSZAKI SARKON

A legtöbb fosszilis növényt a Belső Hebridákon Múlban találták. Ez volt a thulei kontinens legdélibb pontja. Itt vulkánikus kitérők hatvanmillió évvel ezelőtt lávát lávarétegre halmoztak és igen sok növényt zártak sziklabörtönbe. Nagyob leletek között csaknem tökéletesen megmaradt szőlőleveleket is.

Hasonló levelekre bukkantak Grönlandban, Islandban és a Spitzbergákon, ami azt mutatja, hogy egykor szőlő termett az egész északi sarkvidéken. Nevezetes a Múlban talált őskori növényt leletek közt még az ugynevezett Redwood-fa. Ezek közül az amerikai fák közül némelyik 100 méter magasra is megnő és 3000 éves.

NOVISZADI TERMÉNYTÖZSDE

Ujbuza, bácskai, Noviszád környéki 188—190, Szombor környéki 188—190, középbácskai 188—190, felsőbácskai 189—191, baranyai 188—190, tiszai uszály 192—194, bégai uszály 190—192, tiszai csatornai uszály 190—192, felsőbánáti 187—190, délbánáti 182—184, szerémi 188—190, szlavóniai 188—190.

Rozs, bácskai 72 kg 2%-os 152.50—155. Árpa, bácskai és szerémi 64/65 kilós 162.50—165, bácskai és szerémi tavaszi 68/69 kg 187.50—192.50 baranyai tavaszi 69/70 kg 192.50—197.50. Zab bácskai, szerémi és szlavóniai 140—151. Tengeri, bácskai, tavalyi 135—137, bánáti tavalyi 132—134, tavalyi indiai paritásában 135—137, szárított bánáti 127—129. — Szárított indiai paritásában 129—131. — Buzalisz, bácskai és bánáti állomásról nullás gg és g 280—290, kettes 260—270, ötös 240—250, hatos 220—230, hetes 190—200, nyolcas 125—130, szerémi és szlavóniai állomásról nullás gg és g 275—285, kettes 255—265, ötös 235—245, hatos 215—235, hetes 185—195, nyolcas 125—135. Buzakorpa jujzásokban, bácskai és szerémi 116—118, bánáti 114—116. Fehérbab bácskai és szerémi 2%-os zsák nélkül 380—385. — »Ella« burgonya 84—86. Sertézsír 25 kg kánákban brutto nettóért 1580—1600. Irányzat változatlan. Forgalom közepes.

Javításokat és rendeléseket leggyorsabban, precíz és olcsón: KLOPKA bőrdandós Noviszád, Pasiceva 12

Karácsonyra: Étkező, teás és kávé SZERVIZEK, evőeszközök, valódi olajmentésű, keretek, szentképek olcsón csak

Lerch Jánosnál kaphatók Noviszád, Kralja Petra II 21. Tel. 30-74

30-40% CUKROT takarít meg, ha Káratom kávépótlót használ. Szép színe és kitűnő íze van. Kímérve is kapható. 10 dkg. 150 din.

PRÓBÁRA I KILOGRAMMOT BÉRMENTVE UTÁNVÉTEL KÜLDÜK.

KENEDICH KAROLY angol úriszabó SUBOTICA Strossmayerova 11.

Modern vas és fém-bútor, fémmnyomást le modernebb kivitelben minden fémről és legolcsóbb árban készít: OLIMPIA Seidner Ladislav, fém és vasárúgyár, Noviszád, Kralja Petra II. u. 86

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár Hirdetéseket a másnapi lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

URANIA MOZI, Noviszád

Minden idők legnagyobb filmje: Dr. Robert Koch Az emberiség megmentője Emil Jannings Werner Kraus Viktoria v. Ballasko

»NÖVÉNYHARMAT«, »NÖVÉNYHARMAT« az ezerjő háziszere minden család segítő barátja! Vigyázat! Ne fogadjon el utáztatokat. A »Növényharmat« csak zöld füvekben valódi. Ára mindennél 12.— dinár. 8211

SZÜLŐK! FIGYELEM! Legszebb karácsonyi emlék, ha saját otthonában, a karácsonyfa alatt fényképezeti gyermekét vagy családját. Kivánságra reporterem házhöz megy. Három lap csak 15 dinár. — A nagy kereslet miatt jegyeztesse elő magát. FOTO ANNY, Noviszád, Kr. Alekszandra 9.

HAZASSÁG

KÉTSZERES malomtulajdonos és földbirtokos vagyok. Hozományra nem pályázok. Kisfiamnak megfogdult feleségem helyett szerető anyát keresek. Felvilágosítást ad Bizony házasságközvetítő irodája, Timisoara IV. Románia. 7771

ELADÓ

KIS CSALÁDI HÁZ és ebédlőbutor eladó. Noviszád, Szikara Novaka Radonicsa 10. 8273

KITŰNŐ minőségű 6- és ujbor, valamint törkölypálinka eladó a termelőnél, Noviszád, Vladike Gedeona 6/a.

EGÉSZSÉGES ideai boszniai DIO olcsón kapható: Noviszád, Zselyeznica 44. I. 8278

KERESLET

RADIOMŰSZERÉSZ, aki a villany-szereléshez is ért, felvétetik. Cím a kiadóban. 8283

JÓHÁZBÓL való erősebb fiut tanoncnak vagy kifizetőnek keresek. Noviszád, Pasiceva 33, asztalos. 8272

SZOPTATÓS dajkát keresek vidékre. Cím a kiadóban. 8274

KERÉKPÁRRAL rendelkező kifizető fiut keres Jugo-Alat, Noviszád, Zselyeznica 91. 8288

16—18 EV körüli fiatalember újságkihordásra, fénap munkára, teljes el-látással állandó alkalmazásra keres-tetik vidékre. Cím: Revizor novina, Lok. 8283

OLVASSA A REGGELI UJSÁGOT

KÜLÖNFÉLE

Dr. FILIPON CRÈME a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben és vidéken 14.— dinár Apoteka Küchler, Vrsac. 2474

FIAT Wanderer, D.K.W. Audi-Horch gépkocsi képviselő AUGUST KUTALEK. Noviszád, Kr. Petra II. 63. Tel. 31-06

ÜNNEPEKRE vegyen kész rétes-tésztát (Kore za pite) Fél munka. Rendelje mindig egy nappal előbb. »Koszovo« cukrászda, Kralja Petra II. 74. 8171

FÉNYKÉPALBUMOT legolcsóbban és nagy választékban Barta i drugo foto-szaküzletében, Noviszád, Kralja Petra I. 30, kaphat. 8276

SZEPLŐT, pattanást, hámlást, orrvöröszödést és más arctisztatlanságot pár tégely használatával utján biztosan eltüntethet DARUVARI krém minden szaküzletben kapható. Háromsarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 7.50 dinár. Postán küldi: BLUM gyógyszer-tár, Szubotica.

TÜZHELYEK, kályhák legolcsóbban SZENES vasüzletben SZUBOTICÁN.

TEPLOMOK részére BETLEHEMEK rendkívül szép kivitelben, több-féle nagyságban BACHINGER FRIGYESNE, képeretező- és aranyozó-üzem, Szubotica, B. Szudarevicseva 34 szám. 584

Karácsonyra legszebb ajándék egy divatos ridikül Legújanyosabban kapható WEISS NIKOLA bőrdandósnál, SZUBOTICA, Csirreplac

Ultraviolette besugárzásokat és lábmasszázsot vegyen Ön igénybe a „Salon Ella“ pedikűr osztályon, hogy friss és rugalmas legyen! Noviszád, Kr. Petra II. 82.

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija Szerkesztőség és kiadóhivatal: Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50 Telefon: 21-37, éjjel 20-58 Felelős kiadó: Andree Dezső

A kiadóhivatal vezetője: Blazsek Ferenc Pretpiata — Előfizetés: Egy óra . . . . . 28— dinár (kihordó útján 30 din.)

Három óra . . . . . 80— dinár (kihordó útján 86 din.) Félévre . . . . . 160— dinár (kihordó útján 172 din.)

zslai svakodnevno - Megjelenik naponta Post.čekovni račun — Postacsekkszámla: Beograd, 59.754. Zagreb, 46.692